

Osebni dohodki — odgovornost in morala

Počasi, vendar zanesljivo se približujemo dnevni, ko se bomo odločali za novi sistem delitve sredstev za osebne dohodke. Prvi poskus, da bi naredili vsaj majhen korak v smeri pravičnejše delitve sredstev za osebne dohodke, ki naj bi bili tako postavljeni v večjo odvisnost od ustvarjenega dohodka, nam ni uspel. Razprav in odgovorov na vprašanja, zakaj nam to ni uspelo, je bilo veliko, celo preveč. Vzroke smo poskušali iskati povsod, tudi tam, kjer jih ni bilo. Iskanja so bila dobro namerna, pa tudi taka, ki niso poskušala reševati problema, pač pa jim je bil cilj v nesmiselnem obračunavanju. Danes lahko s polno mero prepričanja trdim, da se iz vsega tega nismo ničesar naučili, in da še danes, ko sistem delitve dograjujemo in dopolnjujemo, večina, celo tistih na najodgovornejših mestih ne ve, kaj je cilj, ki ga hočemo doseči. Še manj, da ne rečem, popolnoma nič pa večina ne ve in ne prispeva h konkretnim rešitvam. Pač pa živi še vedno v preteklosti, ko smo namesto osebnih dohodkov dobivali plače in si od novega sistema seveda obeta višje plače in jih obljublja tudi drugim in to vsem po vrsti. Resnici na ljubo pa je treba povedati, da to kljub velikim željam in obljubam posameznikov ni in ne bo mogoče, ker vreča, iz katere delimo, ostaja slej ko prej enaka, če ne zaradi slabosti pri gospodarjenju in delu iz dneva v dan celo relativno manjša. Torej, če kdo komu kaj obljublja, mu obljublja iz vreče, ki je že razdeljena in torej obljublja del, ki je že od nekoga, in ki se mu, roko na srce, nihče od nas ni pripravljeno odpovedati. To je po vsej verjetnosti jasno tudi tistim, ki obljublajo. Zato se lahko z vso ostrino besede vprašamo KJE JE NJIHOVA ODGOVORNOST in KJE JE NJIHOVA MORALA? Nadalje pa lahko razmišljamo, kaj bodo ti isti ljudje govorili potem, ko bo slehernemu, ki je živel od njihovih obljub, jasno, da z večjo »plačo« ne bo nič. Takrat se bodo ti izgovarjali na sistem edlitve, čeprav so imeli ves čas možnost, da ga soustvarjajo. In če se sedaj vprašamo, zakaj se POČASI približujemo datumu, ko bo nov sistem dograjen, je odgovor jasn. Tisti, ki so poklicani in tudi plačani, da sodelujejo pri nastajanju novega sistema, se teh svojih pravic in dolžnosti branijo, branijo pa se jih med drugim tudi zato, ker bodo pozneje za svoje obljube potrebovali izgovor.

Tu pa je že tudi del odgovora na vprašanje, zakaj pri uvajanju novega sistema kasni-

mo in tudi del odgovora na vprašanje, zakaj se delavci za novi sistem ne bodo odločili, če takoj ne prenehamo s staro prakso in miselnostjo in vsaj pet minut pred dvanajsto poskušamo dati vsako stvar na svoje mesto.

Mislím, da pri vsem ne bi bil dovolj temeljit, če ne bi navedel še drugih negativnih pojavov, ki so navzoči v naši sredini.

Velika ovira pri pripravi ustreznih meril za delitev sredstev za osebne dohodke je tudi ekonomska in organizacijska nepismenost dela vodilnih in vodstvenih delavcev. Ta misel sicer ni moja, mislim pa, da je v naši sredini močno prisotna. Pri nas še vedno prevladuje mnenje, da je važno le to, da ima vodja določeno strokovno znanje. Zato ni čudno, da imamo vodje, ki niso sposobni narediti ustreznih opisov del in nalog, kaj šele, da bi v tem ugodnem trenutku, ko se menja celoten sistem poskusili uveljaviti racionalnejšo delitev dela. Taki vodji nimajo niti uporabnih idej za izdelavo meril učinkovitosti, ki bi bila najbolj primerna za njihovo delovno sredino, niti idej, kako planirati delo svojih oddelkov, niti osnovnih pojmov ekonomije.

Pri takem stanju je celotno delo na izdelavi sistema delitve prepuščeno redkim posameznikom, ki nimamo praktično v takih enotah nikogar, ki bi z njim uspešno sodelovali. V primerih, ko ni sodelovanja, ali pa je to sodelovanje na trhlih nogah, pa je jasno, da delo poteka okorno in počasi.

Zato je zadnji čas, da se zavemo, kakšni morajo biti vodilni in vodstveni delavci, da morajo biti to ljudje, ki poleg lastne stroke obvladajo tudi ekonomska in organizacijska znanja, metode oblikovanja in delitve dela, metode analiziranja dela, metode merjenja in ocenjevanja delovnih rezultatov, kdo bo sicer sistem izvajal?

Zavedati se moramo, da je vodja tisti, ki ima največji vpliv (ali naj bi ga imel) na svojo delovno sredino, zato na njem leži breme osveščanja in informiranja delavcev. Metode uradnih razlagalcev predlogov, ki se jih tako radi poslužujemo, so stvar preteklosti in lažnosti vodilnih, ki v sedanjem trenutku ne vodijo k uspehu, še posebno, ker se vodje v takih primerih kaj radi postavijo v opozicijo, ker predlogov ne poznajo, ne poznajo pa jih zato, ker že iz prej navedenih razlogov pri njihovem nastajanju niso sodelovali in jih niso poskušali prikrojiti željam svojih podrejenih. Vodje,

ki se s predlogom ne poistovetijo, ki ga celo sami ne razumejo, ga prav gotovo ne morejo prenašati svojim delavcem.

Ni odveč, če pri spreminjanju odnosov na področju delitve sredstev za osebne dohodke, omenim dokaj medlo vlogo družbenopolitičnih organizacij. Načelno se vsi strinjamo, da je treba uresničiti zahteve, ki jih pred nas postavlja ZZD. Načelno na sestankih in obravnavah predlogov tudi s strani družbenopolitičnih organizacij ni ugovorov na vsebino sporazumov, smo proti uravnilovki in podobno. Ko pa je potrebno predlagane rešitve zagovarjati, jih ne znamo ali nočemo. V takih primerih se zgodi, da so glasnejši tisti, ki so za »plače«, ki ne bi bile odvisne od doseženega dohodka in učinkovitosti delavčevega dela. Dejstvo je, da take težnje so in da bomo uspešni le, če se bomo tega zavedali in pravočasno ukrepali.

Prav je, če na koncu še prav na kratko povem, kaj od novega sistema vendarle lahko pričakujemo. Sredstva za osebne dohodke si bomo v osnovi najprej razdelili med posamezne TOZD in sektorje, pri čemer bomo upoštevali kvalifikacijsko strukturo, pogoje dela in starostni sestav. To so normalna sredstva za osebne dohodke, ki jih bomo dobili za pričakovani 100% rezultat, če bo rezultat boljši, bo teh sredstev več, če bo slabši, manj. Iz teh sredstev mora TOZD oziroma sektor pokriti vsa izplačila iz naslova osebnih dohodkov, med drugimi tudi osebni dohodek, ki ga posameznik dobi na osnovi zahtevnosti dela oziroma naloge, doslej je bila to grupa delovnega mesta. Za vrednotenje teh osnov naj bi načeloma porabili za 10% več sredstev kot doslej, v okviru teh desetih odstotkov pa so realne obljube, o katerih sem prej govoril, da jih nekateri velikodušno trosijo. V okviru teh desetih odstotkov naj bi rešili ocenitve tistih, ki so v sedanjem sistemu v nepravilnem razmerju z ostalimi. Zavedati pa se moramo, da bo tudi teh 10% treba ustvariti, sicer se nam bo znižala vrednost točke.

Več novosti nam prinašajo pravilniki, ki vsebujejo merila, kako čimbolj pravično meriti ali oceniti učinkovitost dela posameznika ali skupine. Predvsem iz tega naslova, torej iz večje količine dela, iz boljše kakovosti ter boljšega gospodarjenja z materialom, stroji in drugimi sredstvi si lahko pridni in vestni delavci obetajo večji OSEBNI DOHODEK in ne plače.

Vladimir Silič

Poslovni uspehi preteklega leta

V prejšnji številki glasila smo dali oceno o rezultatih proizvodnje in prodaje v preteklem letu, zdaj pa so znani že dejanski podatki, katere na kratko predstavljamo. Proizvodnja je bila v primerjavi s planom dosežena takole (indeks doseganja plana):

Predvidenega izvoza nismo dosegli, čeprav je plan izvoza na konvertibilno področje količinsko presežen za 3%, vrednostno pa pod planom 1%. Slabše pa je bilo doseganje na klirinškem področju.

Število zaposlenih je bilo manjše od planiranih, kar pa je

TOZD	eksterna		interna		skupna	
	kg	din	kg	din	kg	din
VIJAKARNA	98	100	—	1.332	98	101
VERIGARNA	103	108	—	199	103	110
SIDRNE VERIGE	79	93	121	134	99	107
KOVAČNICA	95	101	73	111	89	103
ORODJARNA	—	110	—	94	—	95
VZDRŽEVANJE	—	119	—	99	—	99
IND. OPREMA	—	109	—	—	—	109
SKUPAJ	91	101	118	109	99	103

Proizvodni načrt za eksterni trg smo dosegli 91%, predvsem zaradi manjše proizvodnje v TOZD sidrne verige. Na internem trgu je plan proizvodnje presežen 18%, kar vpliva tudi na rezultat skupne proizvodnje. Če primerjamo izpolnitev vrednostnega plana skupne proizvodnje, sta predvideno vrednost proizvodnje najbolj preseгла TOZD verigarna (10%) in TOZD Industrijska oprema (9%).

Pri pregledu eksterne realizacije so zanimivi predvsem vrednostni podatki. Vijakarna je plan dosegla 92%, verigarna 105%, sidrne verige 89%, kovačnica 109% in industrijska oprema 107% odst. Skupni plan eksterne realizacije smo dosegli 98%, kar je zadovoljiv rezultat, saj smo imeli v prvih mesecih leta precejšnje težave.

skladno z obsegom proizvodnje. Povprečno stanje zaposlenih po posameznih TOZD je bilo naslednje:

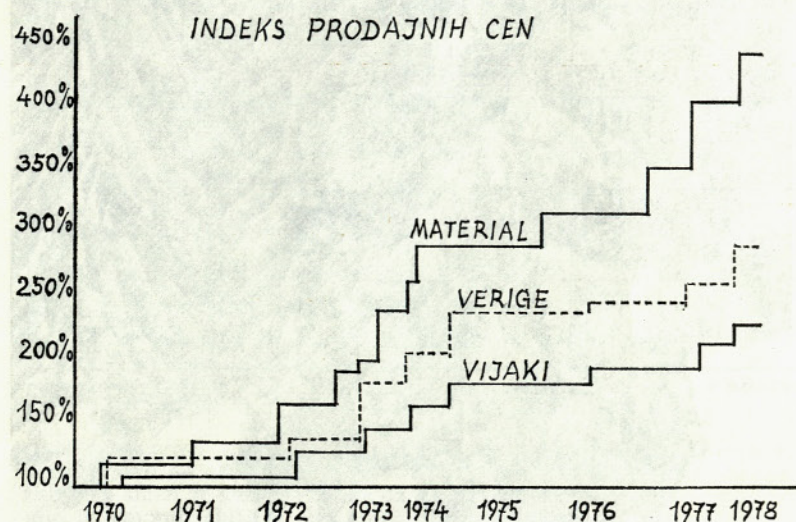
Vijakarna	185
Verigarna	245
Sidrne verige	124
Kovačnica	150
Orodjarna	77
Vzdrževanje	155
Industr. oprema	103
Skupne službe	287
Okrepčevalnica	10
Počit. dom	2
Skupaj	1.338

Čeprav so rezultati proizvodnje in prodaje še kar zadovoljivi, pa je finančni uspeh slabši kot v letu 1977. Na to so vplivali predvsem večji stroški proizvodnje, predvsem pri surovinah. Pa (Nadaljevanje na 2. strani)

Gibanje prodajnih cen naših izdelkov

V pogojih socialistične blagovne proizvodnje, plansko tržnega gospodarstva in dosežene stopnje materialnega razvoja pri nas, se v večini primerov prodajna cena ne formira svobodno po zakonu ponudbe in povpraševanja. Zato obstaja sistem družbene kontrole cen, katerega cilj je izenačevanje materialnega položaja in pogojev poslovanja in razvoja organizacij združenega dela. Upoštevač našo družbeno-ekonomsko ureditev in našo prakso, je verjetno znano vsem, da so prodajne cene izdelkov iz našega proizvodnega programa pod družbeno kontrolo cen, in sicer v pristojnosti federacije. Morebiti je manj znano, kako se

osnovnega materiala za našo proizvodnjo, ter indeks gibanja povprečnih cen vijakov in verig je razviden iz priloženega grafikona. Opozoriti je treba, da so upoštevani uradni odstotki zvišanja cen. Grafikon nedvomno kaže, da so cene materiala v opazovanem obdobju neprimerno hitreje naraščale od cen vijakov in verig. Naslednja ugotovitev je, da so se cene materiala večkrat spreminjale od cen naših izdelkov in da je bila (če je bila) sprememba cen naših izdelkov vedno nekaj mesecev po spremembi cen materiala. Razkorak v gibanju cen materiala in naših izdelkov je opazen posebno po letu 1974, torej po družbenem do-

ta družbena kontrola cen odvija v praksi in kako ta kontrola vpliva na naše prodajne cene in s tem tudi na naš dohodek in osebni dohodek. Pri tem nas predvsem zanima, ali ukrepi družbene kontrole cen zares temeljijo na ekonomskih merilih, kot je to proklamirano in ali zares izenačujejo pogoje poslovanja. Seveda je v tem sestavku nemogoče odgovoriti na vsa zastavljena vprašanja, ker bi morali odgovoriti temeljiti na kompleksni analizi gospodarstva.

Poskušali se bomo primerjati s položajem črne metalurgije in skozi gibanje cen izdelkov črne metalurgije in naših izdelkov v zadnjih letih ugotoviti, kako so ukrepi družbene kontrole cen vplivali na cene naših izdelkov. Indeks gibanja povprečnih cen izdelkov črne metalurgije, torej

govoru in mehanizmu za proizvodnjo črne metalurgije. Od takrat so se tudi začela za nas izredno neugodna gibanja v tako imenovani primarni delitvi dohodka, ker je skozi mehanizem cen prišlo do direktnega prelihanja dohodka iz naše grupacije v črno metalurgijo. Neugoden položaj za nas je bil še večji, če upoštevamo gibanje cen na svetovnem trgu. Spomniti se je treba zadnje recesije v gospodarstvu razvitih držav. Naša konkurenca v tujini je predelovala neprimerno cenejši material, zato je lahko imela nizke prodajne cene. V ta nenakopren boj pa smo se morali vključevati, če smo hoteli imeti delo in aktivno pomagati nujno potrebnemu uravnovešeni zunanjetrgovinske bilance.

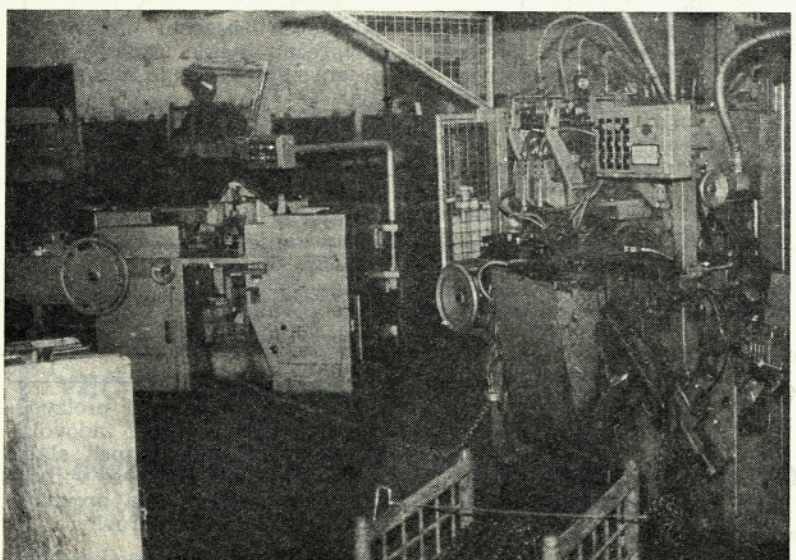
Teh za nas neugodnih ukrepov družbene kontrole cen smo se ves čas zavedali in poskušali

(Nadaljevanje s 1. strani)

tudi ostali elementi stroškov proizvodnje so bili v stalnem porastu. Zaradi splošnih podražitev smo morali povečevati tudi osebne dohodke, da smo te obdržali na primerni višini in da nismo zmanjševali realne vrednosti OD. V primerjavi s preteklim letom

smo povprečne OD na zaposlenega povečali za 17%, medtem ko je bila rast OD v gospodarstvu SRS 22%. V planu za leto 1979 smo predvideli 14% povečanje OD skladno z resolucijo, kar pa verjetno ne bo zadoščalo, saj so že napovedane podražitve življenjskih stroškov.

M. Kozamernik

pristojnim zveznim organom prezentirati naglo upadanje reproduktivne sposobnosti naše grupacije. Eno, nekaj let staro, idejo o tako imenovanem avtomatizmu cen smo poskušali uresničiti v Samoupravnem sporazumu o reguliranju medsebojnih odnosov v proizvodnji, prometu in merilih za samoupravno urejanje cen valjane, vlečene žice in izdelkov na bazi predelave žice za obdobje 1978—1982 ki je bil sprejet v začetku leta 1978. Medtem iz formalno-pravnih vzrokov določila tega sporazuma, ki se nanašajo na cene izdelkov iz žice, niso mogla zaživeti. Zato je bil narejen nov Samoupravni sporazum o reguliranju medsebojnih odnosov v proizvodnji, prometu in merilih za urejanje cen izdelkov iz žice. Ta sporazum je bil konec decembra 1978 sprejet in zdaj pričakujemo njegovo verifikacijo od zveznih organov. Upravičeno upamo, da bo ta sporazum pri zveznih organih pozitivno ocenjen, kajti v sami izdelavi sporazuma so bili ti organi večkrat konsultirani. Bistveno določilo tega sporazuma iz področja cen je to, da se bodo cene naših izdelkov istočasno menjale s spremembo cen žice. Če ne upoštevamo korektivnih elementov, bo sprememba cen vijakov 0,74, verig pa 0,73 od odstotka spremembe cen žice. Tako pričakujemo, da bomo zavrli nadaljnje neugodne vplive disproporca cen materiala in gotovih izdelkov.

Ob 10-letnem jubileju

V začetku januarja je preteklo 10 let, odkar je prevzel mesto glavnega direktorja v Tovarni verig Lesce dipl. ing. VINKO GOLC. Ob tej priložnosti smo ga prosili za nekaj odgovorov, s katerimi bi v kratkem predstavil svoje desetletno delo.

VPRAŠANJE

Če pogledamo podobo tovarne pred desetimi leti in danes, vidimo dosti sprememb. Kakšne cilje ste si ob nastopu nove službe postavili? Ali so se ti cilji uresničili v celoti?

ODGOVOR

Priznati moram, da kot domačin takrat nisem imel nobenega pregleda o Verigi. Takrat sem z vsem srcem živel za železarno. Železarna me je namreč leta 1945 vzela v uk za strugarja ter mi tudi kasneje nudila vso pomoč, da sem lahko končal študij na srednji tehnični šoli in kasneje na visoki tehniški šoli.

V letu 1968 sem vodil v Železarni izgradnjo večjega kompleksa objektov, ki je bil takrat, ko sem prišel v Verigo, tik pred dovršitvijo.

Ko sem prišel v Verigo, sem najprej skušal ugotoviti, kakšno je tehnološko stanje tovarne. S sodelavci sem obiskal več tovrstnih podjetij v tujini, tako na vzhodu kot na zahodu. Navezali smo veliko prijateljskih stikov s predstavniki sorodnih podjetij v tujini in na podlagi osebnih kontaktov ugotovili tole:

— Veriga je tehnološko zastarela.

— V Verigi je vse preveč ročnega dela, ki je nekvalitetno in težko.

Torej zaključki so bili jasni. Če se hočemo vključiti v mednarodno delitev dela, je v Verigi potrebno intenzivno investirati, da dosežemo ostale v tehnologiji, ali pa iskati nov program, obstoječega pa izkoriščati pač takšnega kot je, dokler ga ekonomski pogoji sami ne bodo ugasnili.

Odlučili smo se za prvo varianto in mislim, da je bila odločitev pravilna. Cilji, ki smo jih zastavili v drugi polovici leta 1969, so v celoti doseženi, lahko rečem, da so preseženi, vendar pa so se medtem okoliščine toliko spremenile, da je nalog in ciljev zopet dovolj.

Da bi vso problematiko lažje razumeli, moramo tudi vedeti, zakaj je toliko forsirana črna metalurgija. Vsi smo enotnega mišljenja, da v Jugoslaviji potrebujemo hitrejši razvoj te panoge, kajti proizvodnja črne metalurgije je še vedno deficitarna, kar predstavlja ozko grlo za razvoj predelovalne industrije. Nasprotno pa smo dosedanjemu načinu financiranja tega razvoja, ker smo vedeli, da ta način resno ogroža predelovalno industrijo. Predelovalci smo menili, da moramo pomagati k razvoju črne metalurgije, vendar skupaj z ostalimi ponogami.

Na koncu naj še poudarim, da rešitve vseh naših problemov ne moremo iskati samo v zvišanju prodajnih cen. Moramo se nenehno boriti za dvig produktivnosti (mislim na družbeno produktivnost, ne le kg/zaposlenega), kajti to je edina garancija za družbeno in individualno prosperiteto. Vsaka priložnost, ki nam jo ponuja trg, moramo kar se da hitro izkoristiti. V nasprotjem ne bomo le stagnirali, ampak celo nazadovali, kajti upoštevati moramo, da se bodo drugi razvijali.

Jure Pejič

VPRAŠANJE

Menimo, da je bilo največ narejenega na področju investicij. Se posebej zadnja leta so bila investicijsko intenzivna. Dosti se govori o nepokritih vlaganjih v vsem jugoslovanskem prostoru. Ali velja to tudi za nas?

ODGOVOR

Investicije, ki so trenutno v teku, in katerih pogodbe z izvajalci so podpisane, so tudi finančno pokrite. Nimamo pa finančno pokritih tistih investicij, ki smo jih predvideli realizirati v letošnjem letu. Tudi podražitve bodo zahtevale dodatna sredstva. No, to bomo reševali med letom, kar je na tem področju normalno.

VPRAŠANJE

Skušali smo razvijati proizvodnjo v smeri izboljšanja kvalitete. Ali ste z razvojem zadovoljni?

ODGOVOR

Na področju kvalitetnega premika naših izdelkov smo dosegli veliko, še zdaleč pa ne tistega, kar bi si želeli. Torej razvojni oddelek, ki je v drugem letu svojega življenja, naj bi prinesel rezultate že letos, predvsem pa v naslednjih letih.

VPRAŠANJE

Obremenitev neposredne proizvodnje z raznimi dajatvami je vedno večja. Presežena vrednost se vedno bolj preliva v neproizvodne sfere. Kako vpliva to na splošni družbeni razvoj in kako se to pozna v naši tovarni.

ODGOVOR

Kako vplivajo vedno večje obremenitve na družbeni razvoj, bi težko rekel. Vsekakor pa bi želel nekaj reči o posledicah za našo tovarno. Ako primerjamo poslovanje z letom 1975, vidimo, da smo fizično proizvodnjo povečali za ca. 5%, vrednostno pa za 20%. V teh 20% je ca. 50% inflacije, 25% večja proizvodnja, 25% pa kvalitetni premiki naših izdelkov.

V tem času, to je v treh letih, je (če upoštevamo, da smo razmeroma dobro delali) padla akumulacija, to so sredstva, ki pripadajo delovni organizaciji za njeno obnovo in razširitev v strukturi dohodka, za 1/3. Skladi so

VINKO GOLC, glavni direktor

se znižali za ca. 40%, davki in prispevki so porasli za 40%, obveznosti iz dohodkov pa so večje za 136%. Padla pa je nepredpisana amortizacija — od 19.774 din letos na 10.304 din. Pri tem se je res povečala obvezna amortizacija od 15.315 din na 29.835 din. Treba pa je vedeti, da smo lani plačali ca. 9.750.000 din iz poslovnega sklada obveznosti, ki jih združujemo po samoupravnih sporazumih za železnico, nerazvite republike, ceste, elektroenergijo in davek iz dohodka. Tega ne smemo delati več, ker sicer lahko zaidemo v velike težave. Tako bomo morali ta sredstva v letošnjem letu poravnati iz amortizacije, znašajo pa že ca. 10.850.000 din. Torej bodo ta sredstva, ki smo jih srednjeročno planirali v investicije naših TOZD, letos izpadla.

Vsekakor bo to imelo za posledico, da srednjeročni investicijski program zaradi večjih dajatev, ki na vse parametre našega poslovanja pritisakajo v celoti, ne bomo mogli uresničiti, ampak ga bomo izvajali še v naslednjih obdobjih.

VPRAŠANJE

Pred nami je naslednje srednjeročno plansko obdobje 1981—1985. Kakšne razvojne smernice si bomo postavili?

ODGOVOR

Delno sem že odgovoril pri prejšnjem vprašanju. Torej realizirali bomo zaostanek predvidenih investicij, planiranih v obdobju 1976—1980. Razvojni program, ki bo izdelan za obdobje 1981/85, naj bi za našo delovno organizacijo imel predvsem naslednje glavne elemente:

— poudarek na intenzitizi proizvodnje,

— realizacijo kvalitetnega premika naših izdelkov,

— rast proizvodnje le akumulativnega proizvodnega programa.

Torej, v tem planu ne bi smeli načrtovati bistvenega povečanja zaposlenih. Tudi ne bi povečevali proizvodnje izdelkov, ki so slabo akumulativni, niti tistih, ki jih že sedaj s težavo prodajamo zaradi prezasedbe domačega trga v tujini. Osnovni poudarek bi dali boljši tehnologiji, izboljšavi delovnih pogojev naših delavcev in izdelkov, ki jih naša država uvaža, pa smo jih mi sposobni izdelovati.

VPRAŠANJE

Leta 1974 je bila sprejeta nova ustava. To je bilo v šestem letu vašega vodenja Verige. Pred tem so že ustavni amandmaji nakazovali, zakon o združenem delu pa je leta 1976 utrdil novo poglavje samoupravne poti v razvito socialistično družbo.

Kako se vi spominjate teh pomembnih družbenih sprememb in kako se v obdobju vašega vodenja spominjate razvoja samoupravnega odločanja v Verigi?

ODGOVOR

Vsekakor dostikrat neupravičeno kritiziramo povečano administracijo, ki se z razvojem samoupravnih pravic neposrednih proizvajalcev pojavlja. Temu je tudi večkrat kriva nekvalitetna priprava materiala ter napačno razumevanje tako nove ustave kot zakona o združenem delu. Vsekakor je bilo zame pred sprejetjem ustave in ZZZ na tem delovnem mestu laže, s tem pa ni rečeno, da je bilo za tovarno in družbo kot celoto bolje. Prav gotovo je odločanje v eni osebi ali ozkem krogu ljudi manj kvalitetno in manj zanesljivo, kot sedaj, ko se v to delo praktično vključujemo vsi člani kolektiva. Pred letom 1974 je sicer glavne stvari odločil delavski svet DO. Operativno pa je samoupravljanje vodil upravni odbor. Vsekakor se je bilo laže odločati na sestanku 20 delavcev kot pa sedaj, ko imamo za vsako dohodkovno kategorijo široko razpravo in zelo demokratično odločanje.

Sicer pa je še prezgodaj ocenjevati novosti, kajti kolikor mi je poznano, bodo prav na tem področju kmalu določene spremembe oziroma nova tolmačenja.

Stari sistem ni bil slab v primerih, kjer so bili na vodilnih mestih sposobni ljudje, zelo pa je bil lahko usoden za tiste DO, kjer so jih vodile poslovno manj tvorne osebnosti.

VPRAŠANJE

Veriga je največja delovna organizacija v občini, zato je razumljivo, da moramo biti zaradi svojega pomena povezani tudi z upravnim organom in občinskimi družbenopolitičnimi organizacijami. Kakšen je bil v dosedanjem obdobju vaš stik z občinskimi funkcionarji in kako ocenjujete odnose med Verigo in družbenopolitičnimi organizacijami v občini?

ODGOVOR

Odnose z občinskimi funkcionarji sem vedno gojil na primeren višini. Kratki stiki so nastali le včasih, ko so se oni premalo strokovno odločali o dodatnih obremenitvah za gospodarstvo. Tako so bili primeri, ko je bila stopnja prispevka, npr. za kanalizacijo in vodo določena v osnutku, ni pa bilo primernih analiz, ki bi take datjave utemeljevale.

Treba pa je razumeti, da tudi na občini nimajo dovolj strokovnega kadra za take analize.

Trenutno imam, lahko rečem, prijateljske odnose z vsemi najboljšimi odgovornimi na občini in vodilnimi v sindikatu, ZKS ter SZDL. Moram reči, da trenutno vse akcije, ki se nanašajo na našo DO, skupaj pregledamo, se dogovorimo in jih skupno rešujemo.

VPRAŠANJE

Narava vašega dela ali terjatev našega izvoza je, da veliko potujete v tujino. Katero potovanje vam je po svoji nenavadnosti, poslovnosti ali kot doživetje ostalo najbolj v spominu?

ODGOVOR

Najraje se spominjam potovanja v München, ko sem se prvič sestel s sedaj že pokojnim Avgustom Tihlejem. Mož je imel takrat 60 let. Po poklicu je bil kovač, toda takrat že lastnik največje tovarne verig v zahodni Evropi.

Kot je znano, smo se takrat dogovorili o sodelovanju na področju proizvodnje sidrskih verig, kar je imelo za našo delovno organizacijo veliko pozitivnih rezultatov. Ko me je Tihle prvič videl, me je po 30-minutni debati kar direktno vprašal, če sem komunist. Odgovor je bil kratek: »Sem in to velik«. On je namreč še vedno mislil, da so komunisti najslabši ljudje. To je razumljivo še posebej, če upoštevamo, da je pokupil v Zahodni Nemčiji več tovarnih verig in bil res pravi kapitalist. Nato smo vse do njegove smrti odlično sodelovali. Vzljubil je Jugoslavijo in bil večkrat na Bledu na dopustu.

Najbolj v spominu mi je potovanje v Anglijo, še iz časov, ko sem bil zaposlen v Železarni Jesenice. Poslali so me na strokovno delo k firmi Lurgi v Zahodno Nemčijo. Po šestih mesecih sem dobil naziv inženirja za stavljanje novih naprav v pogon. Bili smo v Newportu v Angliji, kjer smo spravljali v pogon železarno, ki je takrat proizvajala toliko jekla kot vsa Jugoslavija. Po 6 mesecih, ko so naprave, ki jih je izdelala F. Lurgi, že delale, sem se vrnil v Frankfurt in kot je normalno izdelal obračun potnih stroškov. Po sedmih dneh me kličejo na obračun. Vprašanja so bila nenavadna:

Kaj sem po poklicu? Kdo mi je nosil kovčke (potoval sem z vlakom in ladjo v eno smer, v drugo z letalom). Ko sem obrazložil, da sem diplomiral na Metalurški fakulteti in da sem kovčke nosil sam, so mi nošenje svojih kovčkov kot predstavniku firme Lurgi prepovedali.

Še enkrat je bilo zanimivo. Sestanek proizvajalcev verig je bil v Zahodnem Berlinu. V tem mestu do tedaj še nisem bil. Takrat pa sem na torek ob 9. uri odšel iz Lesc, ob 12. sem bil v Frankfurtu, ob 16. v Berlinu, od 17. do 21. je bila konferenca. V sredo ob 9. konferenca, ob 12. sem se odpeljal na letališče in bil ob 14. že v Frankfurtu. Torej sem bil v Berlinu, vendar Berlina nisem videl. Tako se mi zdi čedalje pogostejše, saj se tempo življenja poslovnih ljudi le povečuje.

VPRAŠANJE

Niste pa samo službeno angažirani, čeprav v ta namen porabite pretežni del vašega razpoložljivega časa. Skoraj vedno ste še nekje drugje krajevno ali društveno vključeni. Kakšna je sedaj in kakšna je bila vaša družbena aktivnost v tem desetletnem obdobju?

ODGOVOR

Veliko sem se angažiral v banki. Bil sem v odboru Gorenjske banke in kreditnem odboru centralne Ljubljanske banke. Stalno sem član izvršnega odbora predelovalcev žice Jugoslavije in bil eno mandatno dobo predsednik. Stalno sem član raznih odborov v Gospodarski zbornici Slovenije, en mandat pa sem našo republiko zastopal v zvezni zbornici.

Drugače pa sem vodil izgradnjo gasilskega doma v Zasipu. Sem predsednik IO lovcev na Bledu, pred kratkim sem prevzel funkcijo predsednika smučarskega kluba Bled. Poleg tega sem še član raznih odborov ali komisij pri Občinskem komiteju ZKS, PD Bled, Hokejsko društvo Bled. No, tu sem zaradi prezasedenosti bolj slabo angažiran.

VPRAŠANJE

Z delom ste torej obremenjeni, saj se vaš delovnik največkrat podaljša do poznih popoldanskih ali celo večernih ur. Kako pa prebijete svoj prosti čas, čeprav ga je malo?

ODGOVOR

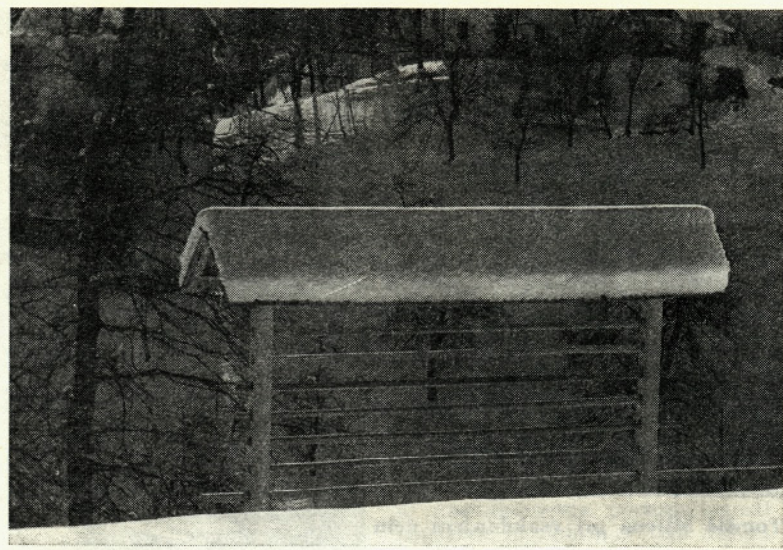
Prostega časa skoraj ni. Ker imam obe hčerki preko tedna v

Ljubljani, to ni tak problem. Žena se poleg službe zabava z delom v stanovanju. Enkrat na teden, to je v petek zvečer, pa s prijatelji igram tarok.

Ob sobotah in nedeljah pa ali smučam — rekreativno, ali plavam, v glavnem pa skušam biti na lovu, ker se v naravi najbolj odpočijem. Tako gremo večinoma vsi iz družine poleti najraje na Zatrnik, kjer imam počitniško hišico. Nekaj časa mi vzame za zabavo tudi vrt ob hiši, ki ga z veseljem obdelujem. Mislim, da brez njega skoraj ne bi mogel živeti.

Tovariš direktor Golc, naj vam na koncu v imenu vseh, ki se pridružujejo čestitkam, za dosežene uspehe in delovni jubilej v Verigi, iskreno čestitamo.

Uredniški odbor

Kako uresničevati koncepte razvoja v delovni organizaciji

Za sedanjí čas sta karakteristični dve bistveni značilnosti:

— hiter in problemsko angažiran razvoj družbenopolitičnega, lahko bi rekli duhovnega življenja, ki ga poimenujemo nematerialna produkcija.

— tehnološka revolucija v proizvodnji dobrin s posebnimi nalogami na usklajenem razvoju prostora, s pozorno obravnavanimi problemi nadaljnje izgradnje in modernizacije bazne industrije, reševanje preskrbe z energijo in proizvodnje hrane.

Nemogoče je v tej aktivnosti zanemariti vlogo predelovalne industrije z osrednjo nalogo na zniževanju stroškov, dvigu produktivnosti in konkurenčne sposobnosti ter obveznem nastopanju na tujih trgih, ki ima za cilj pridobivanje potrebnih deviznih sredstev za nabavo opreme, surovin in pomožnih materialov, ki jih v jugoslovanskem prostoru še ne proizvajamo.

Ob tako postavljenem konceptu dela z začrtanimi prioritarnimi nalogami in opredeljeno vlogo posamezne proizvodne sredine je določena tudi odgovornost pred širšo družbeno skup-

nostjo za racionalno načrtovanje in realizacijo načrtovanega.

Kakšno obnašanje in aktivnost nam narekuje takšna opredelitev dogajanja na nekem prostoru? Odgovor lahko strnemo v nekaj bistvenih postavk:

— samo strokoven pristop, ki so mu tuje improvizacije in odločanje na pamet pri reševanju problemov, je garancija za uspešno realizacijo načrtovanega.

— vedno več pozornosti je treba posvečati načrtovanju in usmeritvam v prihodnjem dolgoročnem in srednjeročnem obdobju, zato naj bi kratkoročne — to je letne in operativne usmeritve ob optimalni organizaciji uspešno teklo ob manjšem angažiranju najodgovornejših subjektov.

— predviden uspeh in realizacijo načrtovanega je možno doseči samo z angažiranim, odgovornim in tvornim delom ob zaostreni odgovornosti posameznika ali delovne skupine, kar pa je neločljivo povezano z ustreznim in učinkovitim informativnim sistemom in ciljno opredeljenimi nalogami.

Obstoječa organizacija in umski, kakor materialni potencial v naši delovni organizaciji dajeta

O tehnični dokumentaciji

Urejena tehnična dokumentacija (načrti, tehnološki postopki, norme, kartoteke, standardi itd.) je zaklad vsake tovarne. Skrbno moramo nanjo paziti in jo dopolnjevati.

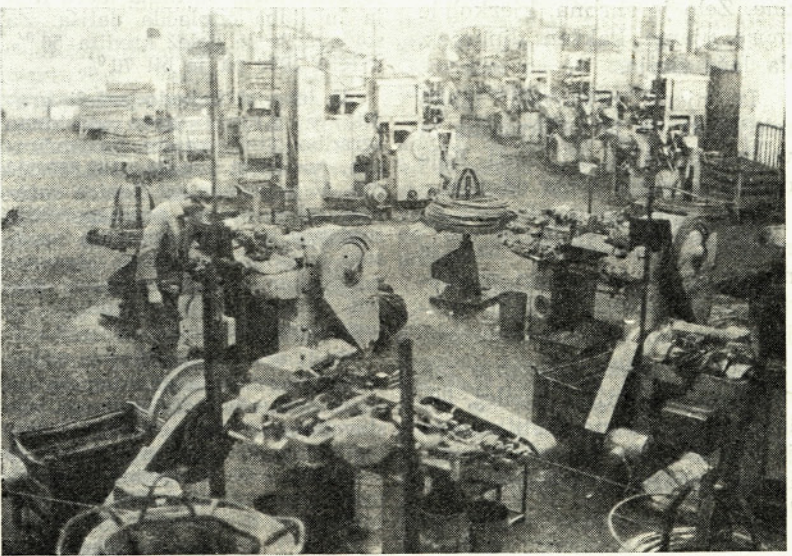
V grobih obrisih pogledimo izdelavo, uporabo, dopolnitve in popravilo dokumentacije samo za orodje.

Vsa naročila za orodje se zbirajo pri planerju orodja. Ta posreduje ustrezne naročilnice planerju orodjarne. Po potrebi naročilnicam doda tehnološke postopke in risbe izdelkov.

Ce orodje še ni bilo narisano, odda planer orodjarne naročilnico z ostalo dokumentacijo v konstrukcijo in tehnologijo orodja. Tu se orodje skonstruira z upoštevanjem kupčevih zahtev,

že obstoječega stanja orodja in strojev, izkušenj, razpoložljivih materialov, standardov, literature in kar je najvažnejše, varnosti pri delu.

Poskušajmo zasledovati potovanje risbe od njenega nastanka do prihoda v proizvodnjo in njeno vrnitev v konstrukcijo orodja: konstruiranje risbe, izdelava tehnološkega postopka, določitev časov izdelave, šifracija in evidenca, pregled, razmnoževanje in arhiviranje, razpis materiala in delovne dokumentacije, priprava materiala, terminiranje in razdelitev delovnih nalog, izdelava orodja po risbi, kontroliranje orodja, vrnitev dokumentacije terminarju in njena zaključitev ter arhiviranje v konstrukciji in tehnologiji orodja.

možnost, da se lahko tudi v prihodnjem obdobju uspešno vključujemo v jugoslovanski in mednarodni prostor, čeprav si ob naši mejni velikosti še ne moremo privoščiti vseh potrebnih in ustreznih organiziranih strokovnih služb. Ta ugotovitev nakazuje potrebo po temeljitejšem sodelovanju s specializiranimi strokovnimi in znanstvenimi ustanovami, časovno opredeljeno tako, kakor posamezno izvajanje posebnih delovnih nalog zahteva. Velikokrat je že soglasnost ob konsultaciji z zunanjimi strokovnimi sodelavci pomembna spodbuda pri oblikovanju trdnejše usmeritve za nadaljnje delo.

Prav gotovo v tem kompleksu ugotovitev ne kaže zanemarjati potrebe po aktivnem razvijanju medsebojnih tovariških in delovnih odnosov, ki so vezani na vprašanja razvoja in negovanja človekove osebnosti nasploh, s čimer bi laže premagovali velikokrat prisotno inercijo, oklepanje obstoječega, gledanja, da je vsaka sprememba vezana na »poračunavanje starih dolgov« in bojazen in nezaupanje pred vsem, kar se ne sklada z obstoječimi navadami in koncepti dela.

Čas, v katerem živimo, nesporno zahteva prodornost, optimizem in aktivno vključevanje pri načrtovanju in ustvarjanju boljšega jutri.

Gvido Melink

Vsaka risba potuje skozi najmanj 13 parov rok, da je krog zaključen. To pomeni, da nobena risba ne sme ostati pozabljena v predalih ali policah. Ravno pozabljene in ponovno uporabljene risbe v proizvodnem procesu nam povzročajo velike težave in nepotrebne stroške.

Za ilustracijo naj navedem, da smo samo v konstrukciji in tehnologiji orodja v zadnjih 8 mesecih izdelali ali uskladili okoli 1000 risb različnih formatov. Glede na to, da izdelamo še najmanj dve kopiji, predno original arhiviramo, je razvidno, kako se papir kopiči. Pri tem ni upoštevana še vsa druga dokumentacija.

Ko začnemo izdelovati orodje, se pojavijo prve predvidene in nepredvidene težave. Največjo škodo v različnih oblikah pa nam vsekakor prizadenejo napake, ki se pojavijo pri uporabi orodja. Te napake so lahko dimenzijske, funkcionalne, slaba vzdržljivost itd. Kljub prizadevanju vseh sodelujočih pri izdelavi orodja, se teh težav ne moremo izogniti. Zato je naša naloga, da začnemo organizacijsko in strokovno priznavati »O« serijo, saj jo v praksi že imamo.

Ponovno naj poudarimo naslednje:

— Dokumentacija mora krožiti samo enosmerno. Podatki naj se dopolnjujejo in usklajujejo. Za nobeno ceno se ne smejo izgubljati.

— Risbe in ostalo dokumentacijo po uporabi vrnite.

— Pripombe, perdlage in želje napišite na naročilnico ali na hrbtno stran risbe z datumom in čitljivim podpisom. Vse bomo pregledali in jih po možnosti upoštevali. Za sodelovanje se že v naprej zahvaljujemo.

Andrej Svetina

Tomšič Milena pri vsakdanjem delu

Delo žene premalo ovrednoteno

V delovni organizaciji zasedajo približno 40% delovnih mest žene. Vse več je poklicev, ki niso več samo moški. So še moški poklici, ki terjajo večjo moč mišic, toda so tudi ženski, kjer ona prednjači z natančnostjo in spretnostjo drobnih prstov. Razlike med spoloma postajajo v osvobojenem delu prednosti — tu enega tam drugega, obeh enakopravno.

Žal pa se ugotavlja, da se lestvica slabše nagrajevanega dela zelo ujema s pretežno žensko zaposlitvijo.

Šele ko nosi novo življenje, ko ga rodi in štiti v njegovi najbolj občutljivi dobi, terja pomoč družbe. Ne zase, le za to novo mlado bitje, za tega ustvarjalca jutrišnjega dne.

SLIKA 8

Da je temu res tako, kaže kratek razgovor z dolgoletno vzorno delavko iz TOZD verigarne tov. MILENO TOMŠIČEVO.

Svoje misli je usmerila na začetek prehojene življenjske poti. Rodila se je 19. 1. 1929 v Hrašah. Brezskrbnih let otroštva ni poznala, saj je bila stara komaj 6 let, ko ji je umrl oče in je morala pomagati materi doma in na polju. Bila je najstarejša od štirih otrok.

Kmalu po končanem obveznem šolanju je spoznala, da za vse ni kruha doma, zato se je 12. 1. 1948 zaposlila v Tovarni verig. Razporejena je bila v kovačnico na delovno mesto lakiranja izdelkov. Usoda pa ji ni prizanašala, saj je bila že po enomesečnem delu začasno premeščena v Železarno Jesenice, kjer je trenutno primanjkovalo delovne sile. Tu so jo za dobo treh mesecev razporedili na delovno mesto razkladanja šamotne opeke na Blejski Dobravi. Nikdar ji ne bodo tonile v pozabo prehojene zimske poti od Hraš do Lesc in od Jesenic do Blejske Dobrave. Kmalu je bila premeščena v Žebeljarno na Javornik. Prostega časa ni imela, saj je delala v treh izmenah in tudi ob nedeljah. Kljub vsemu je bila zadovoljna, saj je zaradi težkih pogojev dela dobivala takrat zelo zaželeno težko karto oz. A karto ter dobro plačo.

Kolo sreče pa se ji je ponovno obrnilo, saj se je morala 19. 8. 1948 vrniti v Tovarno verig, kjer je ostala do danes. Postala je varilka. To de-

lo ji ni ležalo, zato je bila premeščena na delovno mesto sukanja verig. Na tem področju dela se je izkazala, saj je bila dvajsetkrat proglašena za udarnico. V tem času si je ustvarila tudi družino. Tako je po končanem porodniškem dopustu zaradi pomanjkanja delovne sile zasedala več delovnih mest. Ko je začela delati s polnim delovnim časom, pa je bila premeščena v žebeljarno, kjer je ostala do leta 1964. Njeno zadnje delovno mesto pa je vezanje metrskih verig v TOZD verigarni. To delo opravlja že 14 let. Je dosti težko, saj je vključena 8 ur, obenem pa povezano s prahom in umazanijo, ker se celotni delovni proces vrši na tleh.

Tov. Milena pa ni samo mati, gospodinja in delavka, ampak tudi samoupravljalca. Svoj čas je aktivno delovala tudi v samoupravnih organih, tako v CDS, delavski kontroli in sindikatu.

S sedanjimi odnosi na delovnem mestu je zadovoljna, vendar pa se kaj rada povrne z mislijo nazaj na tiste stare čase, ko so delavci z roko v roki premagovali težave in obenem veselili lic kovali boljše prihodnosti.

Na vprašanje, kakšni so osebni dohodki, je njen obraz za hip obsenčil oblaček bolečine. Premagala ga je, se nasmehnila ter rekla: »III. grupa, pa samo še štiri leta do upokojitve, potem si lahko mislite, kakšna bo pokojnina.« Pred petimi leti je imela celo II. grupo.

Kljub nizkim osebnim dohodkom se ne potaplja v žalost in obup. Stiska zobe in gara od zore do mraka pa še doma marsikdaj od mraka do dne. Zelo je skrbna, kjerkoli le more ujame kakšen dinarček, da laže živijo.

Iz njene pripovedi lahko zaključim, da je to skromna in vestna delavka, ki dosti daje družbi, a malo terja od nje.

Tov. Milena naj bo vzor mlajšim generacijam, saj je možno le na tak način prispevati k boljšemu razvoju podjetja.

Ker ta mesec praznuje pomemben življenjski jubilej, 50. letnico, ji iskreno čestitamo in ji želimo obilo zdravja ter dobrega počutja v delovnem kolektivu.

B. Š.

O poslovanju bank v letu 1979

Ob koncu decembra so se naši delegati udeležili 4. konference Ljubljanske banke, Temeljne banke Gorenjske, poslovne enote Radovljica, ki je bila v prostorih GG na Bledu. Najvažnejša točka dnevnega reda je bila obravnava in sprejem predloga uredničenja srednjeročnega plana TBG Gorenjske 1976—80 v letu 1979, določanje limitov, do katerih je pristojnost odločanja poslovnih odborov enot Kranja, Tržiča, Škofje Loke, Jesenic in Radovljice in obravnava samoupravnega sporazuma o oblikovanju in uporabi prihodkov ter razporejanju skupnega dohodka v temeljnih bankah.

Osnovne značilnosti poslovanja TBG bodo v l. 1979 naslednje: sredstva, s katerimi banka razpolaga, bodo večja za 22%, od tega sredstva prebivalstva kar 29 odst. večja. Takšno povečanje bo banka dosegla predvsem z zaje-manjem izplačevanja pokojnin in drugih prejemkov preko hranilnih knjižic in tekočih računov, širjenjem mladinskega varčevanja in širjenjem poslovne mreže. Prav to zadnje je nujno, saj pogosto čakanje v vrstah za dvig denarja prav gotovo ne pospešuje varčevanja. Krediti prebivalstvu bodo večji za 26%, kar je nižja rast kot v letu 1978.

Precejšnje nesorazmerje pa obstaja med razpoložljivim kreditnim potencialom in pa predvidenimi potrebami po kreditih za investicije. Že v septembru so morale vse delovne organizacije poslati plan investicijskih naložb za leto 1979, kar pa ni bilo popolnoma usklajeno med seboj in tako še zdaj ni izdelana prioriteta investicij na Gorenjskem. Prevladalo je splošno mnenje, naj bodo na začetku prioritete liste investicijski elaborati, ki vsebujejo dobre, perspektivne programe razvoja, ne glede, kdo je investitor. Pričakujejo, da bo na tem področju odigrala pomembno vlogo novo ustanovljena regijska zbornica za Gorenjsko.

Prednost bodo imele naslednje naložbe: infrastruktura, področje surovinske osnove in proizvodnja reprodukcijskega materiala, strojogradnja, delno elektronika, kmetijstvo in živilska industrija. Pomemben faktor predstavlja združevanje dela in sredstev na osnovi dohodkovnih odnosov.

Pri zagotavljanju sredstev bodo veljala načela, da investitor preskrbi 70% predračunske vrednosti iz lastnih ali združenih sredstev, s sovlaganjem ali z drugimi krediti, pri tem pa mora iz lastnih sredstev zagotoviti najmanj 10%. Banka bo sodelovala s kreditom v višini 30%, razen pri prednostnih dejavnostih, kjer je delež višji, obrestna mera nižja in doba odplačila daljša. Za sovlaganje je delež kredita 50%, v letu 1978 pa je bil 70%.

V letu 1979 bodo začeli graditi v Kranju novo poslovno zgradbo TBG, katere predračunska vrednost znaša 152.800.000 din. V ta namen so članice sprejele sklep, da se prerazporedijo sredstva v sklad osnovnih sredstev iz sklada solidarne odgovornosti, ker banka ne more naložiti investicijskih kreditov za lastne potrebe.

Tudi v organizacijski strukturi TBG je nastala sprememba, saj se je namesto individualnega poslovnega organa oblikoval kolegijski poslovodni organ, kar je v skladu z že sprejetim sporazumom o združitvi v TBG in statutom.

Marjana Kozamernik

Ogrevanje in razsvetljava delovnih prostorov

Tako kot vsako zimo v daljših prostih dnevih in praznikih kurilnica preneha obratovati in se delovni prostori močno ohladijo. Prvi dan po praznikih in ob ponedeljkih, ko se zopet prične delo, pa so delovni prostori hladni kot ledenica. Delavcem je tako hladno, da se pri delu ne morejo ogreti in zaradi takega mraza pada tudi delovna storilnost in se večajo bolniški izostanki. Vse to pa pade v breme delovne organizacije. Čeprav stremimo za tem, da je bolniških izostankov manj, pa je le-teh vse več. Člani kolektiva se sprašujemo, zakaj ogrevanje ni boljše, čeprav smo vanj vložili velike vsote denarja. Kaže, da je ogrevanje še slabše kot pred obnovitvijo. Kurilnica bi morala obratovati tudi med prazniki, ob prostih sobotah in nedeljah, pa ne bi prišlo do okvar grelnih teles, kot je bila v poslovnih prostorih. Vse to pa je povezano z veliko škodo in izgubo delovnih ur.

Poleg tega še to. Kurjač zakuri kotlovnico v nedeljo popoldan ali zvečer. Po ceveh ostane

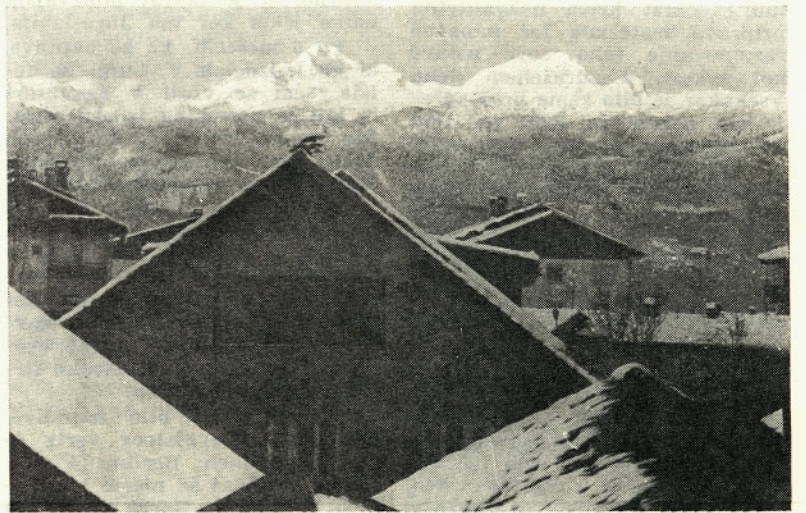
voda, ki se ohladi, in pa tudi zrak. Seveda voda zaradi tega ne kroži po ceveh in toplota ne pride do radiatorjev. Zato bi kurjač moral po nekaj urah po obratih vključiti radiatorje in izpustiti iz cevi hladno vodo in zrak. Potem tudi ob ponedeljkih ne bi bilo tako hladno.

Po obratih je kočljiva tudi razsvetljava. Na več mestih je vidljivost tako slaba, da tudi strojev ni moč urejati in zaradi nevidljivosti lahko pride tudi do večjega loma orodja. Če ne vidiš, kaj si naredil, si s tem nehoti povzročil škodo. Prav tako lahko pride pri tem do večje telesne poškodbe.

Opozorjaš električarje, da bi zamenjali fluorescenčne cevi, pa pravijo, da jih ni. Ne vem, kako nove trgovine, tovarne in druge potem opremljajo z razsvetljavo poslovne prostore, če ni svetlobnih teles.

Problemi, ki sem jih navedel, so resni in zmanjšujejo delovno storilnost, predvsem pa povzročajo nezadovoljstvo med delavci.

Emil Selan

POSLOVANJE BLAGAJNE VP PRI KOOS 1978

31. decembra 1978 je bilo 370 članov blagajne vzajemne pomoči. Med letom je izstopilo 38 članov, na novo se jih je vpisalo 56. V letu 1978 so člani vplačali 402.943,00 din članskih vlog. Prenesene vloge iz leta 1977 so znašale 214.075,00 din, skupaj zbranih sredstev 617.018,00 din.

V letu 1978 je bilo danih posojih 527 v skupni vrednosti 1.025.950,00 din. Izplačanih članskih vlog in izstopov 420 v skupnem znesku 344.240,00 din. Stanje vlog članov BVP 31. 12. 1978 — 272.778,00 din.

Stanje sredstev 31. 12. 1978

— gotovine v blagajni
— terjatve do 192 članov

1.694,10 din
276.150,00 din

Stanje po OOS 31. 12. 1978:

TOZD	štev. članov	vloge	posojila
Kovačnica	50	28.340,00	37.300,00 din
Sidrne verige	31	21.934,00	29.000,00 din
Verigarna	67	38.973,00	35.900,00 din
Vijakarna	57	38.920,00	47.700,00 din
Vzdrževanje	31	25.606,00	19.400,00 din
Orodjarna	10	7.190,00	13.900,00 din
Industrijska oprema	3	460,00	4.100,00 din
DS skupnih služb	121	111.355,00	88.850,00 din
SKUPAJ	370	272.778,00	276.150,00 din

V. M.

ZAHVALA

Ob prerani in boleči izgubi dragega moža in očeta JANEZA KLEMENČIČA se iskreno zahvaljujem delovni skupnosti in osnovni organizaciji sindikata skupnih služb ter sodelavcem TOZD orodjarna in SPIK za izraze sožalja, podarjeno cvetje in denarno pomoč. Zahvaljujem se godbi na pihala in govorniku tov. Ivanu Ptičku za poslovilne besede.

Vsem, ki ste nam v težkih dneh pomagali in ga spremili na zadnji poti, iskrena hvala.

žena Iva, sin Iztok in hčerka Iris

OO ZSMS Lesce izgubila svoje prostore

Staro Šumijevo hišo so porušili in leška mladina je izgubila prostore, ki jih je pet let koristno uporabljala za svoje delovanje. Da je bilo delo uspešno in koristno, dokazujejo uspehi, ki jih je OO beležila v šestih letih svojega delovanja. Osnovna organizacija, takrat še mladinski aktiv ZSMS, je bil ustanovljen namreč slabo leto pred ureditvijo prostorov v Šumijevi hiši, ki jih je pridobila ob veliki pomoči vseh DPO v Lescah.

Čeprav so bili uspehi OO že objavljeni v časnikih, jih bom še enkrat navedel, to pa zaradi mnenja nekaterih krajanov, češ da je ta prostor pravzaprav disko. Ze res, da je bilo proti koncu leta nekaj plesov, ki jih prej v tem prostoru ni bilo. Znano je bilo namreč, da bodo hišo porušili, zato je bilo treba iz prostorov izvleči še zadnji dinar, saj so vsaka sredstva za uspešno delovanje zelo pomembna. OO se je tako od začetka delovanja financirala z akcijami in pa z dotacijami DPO.

Naj omenim nekaj uspehov; prva dva sta se pokazala že leta 1974, ko je OO prejela občinsko priznanje za najboljšo OO ZSMS iz KS in na republiško v natečaju Naš klub na družbenopolitičnem področju. Tem uspehom so sledili drugi; v natečaju Naš klub 76 prvo mesto na družbenopolitičnem področju in zopet vrh na občinskem nivoju, ki je sledil še v naslednjih letih. Uspeh ni izostal tudi leta 1976, ko je OO prejela republiško priznanje za svojo raznoliko dejavnost, leta 1977 pa največje priznanje, ki ga je prejela kot edina OO ZSMS, odličje Svobode s srebrnim listom za delo na kulturnem področju, še posebej zaradi udeležbe OO v radijski oddaji Spoznavajmo svet in domovino v sezoni 1976/77, ki ga organizira RTV Ljubljana. Oddaja, ki je Leščanom prinesla drugo mesto, pa je poživila tudi kulturno dogajanje v Lescah, saj smo bili kar štirikrat domačini. To je bila tudi edina prireditelj razen proslav, ki pa jih v Lescah skoraj ni. No, tudi v preteklem letu ni izostal uspeh. Mladina je prejela republiško priznanje za delo na različnih področjih, to pa dokazuje, da je še vedno v vrhu mladinskega delovanja v Sloveniji. Omeniti velja tudi dobro sodelovanje z ostalimi DPO in društvi, saj so delegati prisotni povsod. Tudi z osnovno šolo so dobro sodelovali, saj se zavedajo, da je kader treba iskati prav tam.

Naj se dotaknem še prostorskega problema. Hiša je bila porušena zaradi prometnih težav, saj je bila cesta v tem delu izredno ozka in je predstavljala ozko grlo na relaciji Bled—Lesce—

Radovljica. Ker zanimanje za delo na mladinskem področju še vedno obstaja, OO ni ostala praznih rok. Skupaj z drugimi DPO je na dveh problemskih konferencah obravnavala prostorski problem in tudi izoblikovala nekaj oprijemljivih sklepov. V Lescah so trenutno prazni prostori, kjer je bila včasih pošta in pa en prostor v še obstoječem Šumijevem kompleksu, ki pa jih lastniki nameravajo oddati oziroma prodati. Tako v tem trenutku v Lescah NI PRIMERNIH PROSTOROV ZA MLADINO. Tako mladim, ki čutijo potrebo po neki skupnosti, ostajajo na razpolago tudi gostinski lokali...

Na problemski konferenci je bil izoblikovan tudi sklep, da bomo preko mladinske organizacije apelirali na OO ZSMS Veriga Lesce in preko DPO na DPO v Verigi Lesce, kakšne so možnosti pridobitve prostorov v otroškem vrtcu. Znano je namreč, da se v Lescah gradi nov vrtec, ki bo vseljiv septembra letos in bo imel kapaciteto okoli 150 otrok, sedanji pa jih ima 40. Novi vrtec bo tako zadoščal za potrebe Lesce prav gotovo nekaj let. Sedanji vrtec ima v najemu Skupnost otroškega varstva iz Radovljice, sicer pa so prostori oziroma zgradba last Tovarne verig Lesce. Z izselitvijo vrtca bi Veriga pridobila prostore, ki so primerni za dvoje stanovanj, vendar bi bilo treba prostore adaptirati.

Svoje prostore bi si mladina pridobila šele z izgradnjo kulturnega doma v Lescah, ki bo predvidoma zgrajen z drugim samoprispevkom krajanov, vendar šele okoli leta 1985. Tako bi bili prostori v sedanjem vrtcu vsaj začasna rešitev za nekaj let. Škoda bi bilo pustiti mladino po nekajletnem aktivnem delovanju in po doseženih uspehih brez prostorov. Znano je, da v naši občini dela aktivno zelo malo OO ZSMS, tiste, ki pa delujejo, pa imajo svoje prostore in vsaj malo rešen problem financiranja. Prostori v vrtcu so dokaj veliki, zato bi jih lahko uporabljala tudi mladina iz Tovarne verig, svoje prostore pa bi dobili lahko tudi taborniki, ki so prav tako na cesti. V Družbenem centru so na razpolago prostori za organizacije in društva, vendar so v večji meri zasedeni, saj je v Lescah organizacij in društev kar precej, zato je dograditev kulturnega doma prepotrebna.

Tudi v nadaljnje se mladinska organizacija pripravlja za različne akcije, čeprav se zaveda, da bo aktivnost brez lastnih prostorov upadla, vsaj tako je bilo slišati na enem izmed sestankov, ki niso redki.

em

Plaketa ljudske obrambe občine Radovljica

Svet za ljudsko obrambo občine Radovljica vsako leto podeli pet plaket osebam in organizacijam v občini za delo in zasluge pri razvoju ljudske obrambe v minulem letu. Med odlikovanci za leto 1978 se je posredno pojavila tudi Veriga, ki je bila lani med najbolj aktivnimi organizacijami na področju LO in CZ, ne samo po sestankih, temveč tudi sprejemanju aktov, doslednosti ter natančnosti dokumentacije, izvedbe planov in podobno. Med drugim je bila Veriga edina delovna organizacija v občini, ki je dosledno spoštovala sklep sveta za ljudsko obrambo in ponovila predavanje s področja civilne zaščite za vse zaposlene še iz leta 1977 tako, kot zahteva zakon.

Brez dvoma ima glavne zasluge za navedeno dejavnost tajnik odbora za LO in CZ tov. JEŠE Jože, ki ni samo izvajalec, temveč tudi iniciator. Tovarišu Ješetu osebno je predsednik sveta za ljudsko obrambo in družbeno samožaščito v občini tov. Pernuš Leopold 21. 12. 1978 na predvečer praznika izročil lanskoletno plaketo.

Iskreno čestitamo!

Janko Stušek

Leto 1979 — mednarodno leto otrok

Razigrani otroški smeh, brezskrbna igra, sreča v očeh naših otrok — koliko nam to pomeni! In zdi se nam skoraj samoumevno, da je tako. Toda zavedati se moramo, kako srečne smo lahko matere, da živimo v deželi, v kateri našim otrokom lahko zagotovimo brezskrbno srečno mladost.

Kajti vsem materam tega sveta ni dano, da bi zrle v brez-

skrbne oči svojih otrok — gledajo žalost, lakoto, nedohranjenost, hiranje, pa tudi smrt. Zgrozimo se lahko ob žalostnih podatkih. Od 125 milijonov otrok, rojenih v lanskem letu, jih več kot 10 milijonov zaradi nedohranjenosti ne bo dočakalo prvega leta starosti, nadaljnjih 4 milijonov pa ne bo doživelo drugega leta starosti. Žalostna statistika se nadaljuje v tretjem, četrtem,

Občni zbor DPD »Svoboda« Lesce

V nedeljo, 14. januarja 1979, je bil v prostorih Družbenega centra v Lescah občni zbor DPD »SVOBODA« Lesce. Udeležili so se ga predvsem aktivni člani, to je godbeniki in pevci mešanega pevskega zbora. Od povabljenih gostov so bili navzoči tajnik Kulturne skupnosti Radovljica tov. Jošt Rolc, predstavnik Občinske organizacije ZZZB Radovljica tov. Kos Alojz ter predstavniki vseh krajevnih organizacij, to je ZK, SZDL, Krajevne skupnosti, Turističnega društva in krajevne organizacije ZZZB.

Po pozdravnem govoru in izvolitvi organov občnega zbora so bila na dnevnem redu poročila o delu pevskega zbora in godbe na pihala v preteklem obdobju.

Predsednica Mešanega pevskega zbora tov. Kajdiž Darja je najprej v kratkih orisih opisala začetke in nastanek pevskega zbora. Nastal je 1. 1975 na pobudo Murke iz Lesce in so ga sestavljale članice Murke. Za vodenje so zaprosili tov. Karla Boštjančiča, ki zbor še danes nesebično in požrtvovalno vodi. Po proslavi 20-letnice MURKE pa je zbor začel razpadati, zato so se odločili, da ustanovijo mešani pevski zbor. Vadili so dvakrat tedensko in po enem letu že nastopali brez vsake organiziranosti. Zato so se odločili, da v letu 1976 pristopijo v DPD »Svoboda«. V tem času so veliko nastopali na vseh prireditvah KS Lesce, na številnih občinskih proslavah, sodelovali so na srečanju pevskih zborov v Bohinjski Beli, nastopili v Trzinu, se s krajšim koncertom predstavili mladim na Mostu na Soči, sodelovali v združenem pevskem zboru v Bohinju itd. Največji uspeh je samostojni koncert v Lescah, kjer so zapeli 20 pesmi iz obširnega programa, 60 umetniških, partizanskih in narodnih pesmi. Avla leške šole je bila polna do zadnjega kotička. Prisotni

so bili znani glasbeniki, ki so izrekli vsestransko pohvalo. Ko so izvedeli za težave, so se strinjali, da bi bil pevski zbor, kakršen je, potreben širše družbene podpore. Enotni so si bili, da bi bila velika škoda, da bi zbor s takšno doseženo kvaliteto propadel.

Na koncu 1. 1978 je predsednica zbora zaupala težave, ki jih ima pevski zbor, tov. Hozjanu, ki je predlagal, da se zbor pridruži KPD SZ Veriga. Zbor je ponujeno sprejel in tako je za leto 1979 že sestavljen skupen program delovanja. V tem okviru pričakuje zbor večjo finančno kakor tudi moralno podporo.

Tov. Avsenik je podal pregled dela godbe na pihala. Sestavlja jo 45 članov, predvsem starejših, mladega glasbenega kadra jim primanjkuje.

V letu 1978 je godba imela 84 rednih vaj, 9 izrednih, 53 nastopov in 24 pogrebov. Na pobudo velikega ljubitelja te zvrsti glasbe tov. Gregorja Klančnika, je bila leška godba izbrana za snemanje prvomajske televizijske oddaje »Praznični zvoki«. Snelmanje je bilo tudi v VERIGI, glavni namen prikazati lepoto Gorenjske pa je žal zaradi slabega vremena spodletel.

V letu 1980 bo godba praznovala 25-letnico obstoja. V teku je akcija za nabavo novih instrumentov. Tu je potrebna podpora širše skupnosti, je pa osnova za nadaljnje uspešno delo godbe.

V razpravi, ki je sledila, so se vsi navzoči pohvalno izrazili o marljivem delu in uspehih ter doseženi kvaliteti tako godbe kakor tudi pevskega zbora. Največ dilem pa je povzročila odločitev pevskega zbora, da izstopi iz SVOBODE in se pridruži Kulturno-umetniškemu društvu Veriga. Drobljenje sil ne more prineesti dobrih rezultatov tudi na kulturnem področju, so menili

petem, šestem letu. In kaj čaka brate in sestre teh nesrečnih otrok? Kratko, borno življenje, revščina, lakota in hiranje s povprečno umrljivostjo pod štiridesetim letom starosti.

Naslednji žalostni podatek pove tudi to, da dnevno trpi lakoto 500 milijonov otrok — 500 milijonov otrok z večno željo najesti se do siteda.

Zaradi vsega tega je generalna skupščina Organizacije združenih narodov predlagala, da leto 1979 proglasimo za mednarodno leto otroka, da bi v letošnjem letu obrnili pozornost vsega človeštva intenzivnejši skrbi za otroke. In prav je tako! Naj se svet zave krivic lakote in pomanjkanja, ki prizadevajo zaradi neenakomerne porazdeljenosti bogastva in dobrin v tem našem modernem svetu skoraj tri četrtine otrok, medtem ko v ostali četrtini človeštva zaradi presitosti in preobilja vsega dobrega bolehalo zaradi debelosti. Naj se vzbudi vest vsega človeštva. Tudi v nas, da mi vsi, vsaj v majhni meri nekaj prispevamo za srečnejšo, manj lačno mladost teh otrok.

Pa tudi za naše otroke, čeprav jim pravzaprav dajemo veliko, lahko storimo še kaj v tem letu, posvečenem njim. Saj so tudi pri nas na tem področju ostala še neresena vprašanja in problemi. Izkoristimo to leto in rešimo vsaj najbolj pereča. Poskušajmo dati našim otrokom čimveč, vendar ne materialnih dobrin, ker teh naši otroci ne pogrešajo. Včasih mislimo, da imajo vsega še preveč. Posvetimo jim čimveč prostega časa! Dajmo jim veliko svoje ljubezni, saj ta jim je potrebna prav tako, kakor hrana ali obleka. Dajmo jim veliko sebe! Kajti prav otroci so naše največje bogastvo in naša prihodnost.

Cirila Peternel

predstavniki DPO. Edino pravilna pot bi bila, da pevski zbor ostane v DPD »SVOBODA« kot organizaciji, ki naj v sebi združuje celotno kulturno življenje v nekem kraju. Seveda bi bilo potrebno ustrezno rešiti vprašanje mentorstva delovnih organizacij nad posameznimi sekcijami.

Ne glede na velike uspehe, ki sta jih dosegli obe sekciji, to je godba in pevski zbor, se namreč moramo zavedati, kako oslABLJENA je po širini svojih dejavnosti danes DPD »SVOBODA« Lesce. Vznila je pred več kakor petdesetimi leti na pobudo takratne sindikalne organizacije iz najbolj naprednega delavstva VERIGE, združevala je v sebi najbolj revolucionarne sile v Lescah. Ne smemo pozabiti, da je bilo osemdeset odstotkov vseh leških partizanov prav iz vrst svobodašev. Tudi po vojni je DPD »Svoboda« v našem kraju odigrala pomembno vlogo. Pod svojim okriljem je združevala 12 sekcij (med drugim 3 dramske, tamburaški orkester, salonski orkester itd.). Nato je njena dejavnost žal počasi zamirala in z zasutjem dvorane v Osnovni šoli je dramska sekcija, ki je bila vse do tedaj še aktivna, popolnoma prenehala z delom. Prostori, ki so na voljo v Družbenem centru, omogočajo redne vaje le godbenikom, seveda po strogem urniku.

Oživitve kulturnega življenja v našem kraju najbrž ni pričakovati, dokler ne dobimo ustreznih prostorov in primerne dvorane. Gradnja te se predvideva v naslednjem srednjeročnem programu.

Naslednji problem, ki ga je bilo treba rešiti na občnem zboru, je problem dramske garderobe. Marsikdo se bo še spomnil, kako lepe in dragocene predmete je imela dramska sekcija. Stanje je sedaj porazno. Nekaj predmetov je posojeno na reverz sosednjim dramskim sekcijam, nekaj je shranjeno pri privatnikih. Ostalo pa zaradi neustreznih prostorov propada. Sklep občnega zbora je, da izvršni odbor na prvi seji reši to vprašanje.

C. P.

Kadrovske vesti

(december 1978)

NOVOSPREJETI

TOZD verigarna: Halilič Himzija, Lukan Lovrenc, Potočnik Marija
TOZD vijakarna: Lunder Majda
TOZD vzdrževanje: Sofič Mevludin
TOZD kovačnica: Rošič Nazif, Hočevar Jožica
TOZD sidrne verige: Salakovič Esad
Komerčni sektor: Osterman Rudolf
Tehnični sektor: Torkar Mitja

ODŠLI

TOZD verigarna: Krivc Ludvik
TOZD vzdrževanje: Hladnik Ignac
TOZD kovačnica: Bešič Fikreta
TOZD sidrne verige: Lapuh Klemen
STK: Klemenčič Janez

POROČILI SO SE

Hikel Vida iz komercialnega sektorja
Macura Savo iz TOZD sidrne verige
Skoporc Ignac iz TOZD sidrne verige
Lovič Sadik iz TOZD sidrne verige in Karo Olga iz TOZD kovačnica

RODILI SO SE

Mihajlovič Milivoju iz TOZD sidrne verige hči Snježana
Hikel Vidi, por. Mulej, iz komercialnega sektorja, sin Matjaž
Zupanc Mariji iz splošnega sektorja, sin Bernard

Iz kadrovskega oddelka

Nesreče pri delu

(november—december 1978)

V novembru in decembru 1978 so se ponesrečili naslednji delavci: Lindič Alojz, Resman Smiljan in Tutič Mato — kovačnica, Gulič Ljubo, Ličar Alojz, Kragič Stevo, Sarhatlič Said in Felič Muharem — vijakarna, Juratovec Franc in Macura Savo — sidrne verige, Mandelc Metod — TIO, Langus Severin in Bertonec Marjan — vzdrževanje, Kogoj Janko — orodjarna in Marinovič Milena — verigarna.

Ambulanta prve pomoči je posredovala v tem času 487-krat in to: previjanje poškodb 160, prehladi 52, glavoboli — zoboboli 120, tujski v očeh 29, vreznine — vbodi 47, opekline 25, žlebovne bolečine — slabosti 9, odrgnine 31 in udarnine — stiski 14-krat. Bolničarki sta 86-krat izmerili krvni pritisk.

V teh dveh mesecih so bili trije začetni požari, dva v orodjarni in eden v sidrni verigah. Vzroki pri prvih dveh je bilo pregreto kalilno olje, pri tretjem pa iskre varilnega stroja.

Iz SVD

Stroški za glasilo v letu 1978

Naše glasilo VERIGA je v preteklem letu izhajalo redno mesečno ob koncu meseca, razen v avgustu, ko sta julijska in avgustovska številka izšli skupno, zaradi letnih dopustov. Novoletna številka pa je izšla v povečanem obsegu (12 časopisnih strani), naklada je bila 1.600 izvodov.

Za vsako številko glasila je bilo treba preskrbeti okoli 60 na stroj tipkanih strani gradiva, kar nam je redno upevalo, zahvaljujoč večjemu številu sodelavcev — dopisnikov.

Stroški za glasilo v letu 1978 so znašali:

— stroški tiskanja (Tiskarna Ljubljana)	242.275,00 din
— honorarji in nagrade za križanke	80.380,00 din

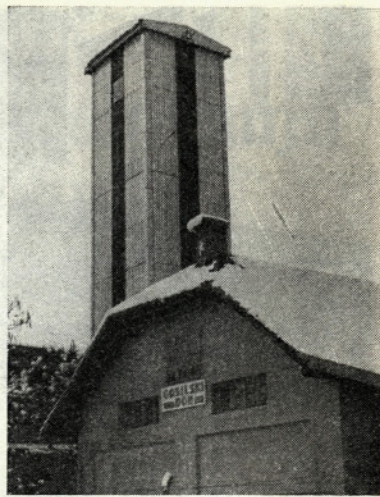
Skupni stroški 322.655,00 din

Plan za leto 1978 je predvideval 348.960,00 dinarjev stroškov, dejansko pa je bilo porabljeno 322.655,00 din ali 92,46% od planirane vsote. Posamezni izvod nas je stal 18,33 din, izdanih pa je bilo skupno (1600×11) 17.600 izvodov. Če pa razdelimo skupne stroške za glasilo na skupno — povprečno število zaposlenih v preteklem letu (brez vajencev), potem vidimo, (322.655,00:1338), da pride na vsakega zaposlenega po 241,14 din letno. V teh stroških so zajeti tudi tisti stroški za glasila, ki jih pošiljamo našim upokojencem, raznim organizacijam in institucijam brezplačno.

Za leto 1979 se bodo stroški za glasilo (predvidoma) zvišali za okoli 15 odstotkov glede na dejanske stroške v letu 1978. Glasilo bo po predvidenem planu za leto 1979 izhajalo kot prej, redno mesečno, v enaki količini izvodov, istem obsegu in kvaliteti. Ker se v letošnjem letu izteče 20 let izhajanja našega glasila, načrtujemo izdajo jubilejne številke v nekoliko povečanem obsegu. Stroški, ki smo jih planirali in ki so potrjeni od pristojnih organov, bodo znašali 375.000,00 dinarjev. Plan upošteva zvišanje honorarjev in nagrad za reševalce križank za okoli 15%, kar je nekoliko manj, kot so se zvišali osebni dohodki v preteklem letu. Nove cene honorarjev in nagrade za križanke smo objavili v Informatorju.

Urednik

ČLANKE ZA NASLEDNJO ŠTEVILKO
SPREJEMAMO DO 14. FEBRUARJA 1979

Gasilci so zborovali

V nedeljo, 7. januarja so na občnem zboru industrijskega gasilskega društva Veriga Lesce pregledali delo v preteklem letu in sprejeli program dela za tekoče leto.

Iz poročil in razprave je bilo razvidno, da so gasilci svoje naloge uspešno opravili. Tarejo pa jih še vedno stare težave, ki se ponavljajo iz leta v leto. To je predvsem neurejenost in zanemarjenost tovarniških dvorišč, nerešeno vprašanje skladiščenja olj in ostalih lahkovnetljivih tekočin, nespoštovanje predpisov o dostopu do zidnih in podtalnih hidrantov, zatranost transportnih poti ter neupoštevanje varnostnih predpisov pri strojih in napravah.

Vse navedene slabosti pri praktičnih vajah predstavljajo tehnične ovire in povečujejo možnost nesreče.

Ugotovljeno je bilo, da bo potrebno v bližnji prihodnosti nabaviti nekaj sodobne opreme in orodja. Novi gasilski avtomobil pa je nujno potreben, kajti opreme, ki jo rabijo gasilci pri svojem delu, v obstoječi avtomobil ni moč spraviti, če pa jo že natripajo vanj, se v akcijo z odprto sireno peljejo največ s 40 km na uro. V akcijah je potrebno, da sodeluje obvezno tudi električar, katerega pa žal v gasilskih vrstah ni nobenega, zato je potrebno, da vodstvo podjetja in štab civilne zaščite izdeta ustrezne odločbe elektriku, stanujočim na območju Lesce.

Glede požarne varnosti na vasi, za katero skrbijo gasilci po sklepu DS DO, pa je nezadovoljiva preskrba z gasilno vodo. Zato v svojih sklepih predlagajo, da Krajevna skupnost vnese v program svojega dela izgradnjo požarnovarnostnega bazena na Trati in poda zahtevo, da se izgradnja bazena vnese tudi v zazidalni načrt za Centrom. Izkušnje kažejo, da razvejan hidrantni sistem še ni porok za zadostne količine gasilne vode, kar se je pokazalo pri zadnjem požaru na Dovjem, ko so morali črpati vodo iz Save. Naselje Lesce pa je še bolj oddaljeno od tekočih voda in je taka izgradnja nujno potrebna.

Ugotovili so tudi, da je povprečna starost članov društva 40 let, ter da je potrebno pomladiti članstvo. Apelirajo na mlajše delavce in mladince iz delovne organizacije in ostale občane Lesce, da se vključijo v njihove vrste. Novoizvoljeni upravni odbor pa ima nalogo, da izdela podroben program dela društva in ga posreduje vsakemu članu in vsem institucijam, ki imajo obveznost reševati probleme požarnega varstva v podjetju in krajevni skupnosti.

Na osnovi programa dela je izdelan tudi predračun stroškov za ta program. Gasilci in vodstvo društva pričakuje, da bodo delovni ljudje v DO iz sklada skupne porabe namenili za požarno varnost 92.394 din.

C. A.

Julijske Alpe v I. svetovni vojni

Prav s takšnim naslovom »Julijske Alpe v I. svetovni vojni« je bil od 27. do 29. decembra v dvorani Verige razstavljen del zbirke orožja, vojaškega materiala in dokumentov iz prve svetovne vojne, kar že vrsto let zbiram skupaj s Tomažem Budkovičem. Razstava, ki jo je organizirala komisija za kulturo pri KOO Veriga je uspela in je bila dokaj dobro obiskana, saj zanimanja za zgodovino bojev iz prve svetovne vojne, ki so se odvijali ali pripravljali tudi na ozemlju naše občine, niso pokazali samo delavci v Verigi, temveč tudi otroci iz leske osnovne šole.

Zbirko, ki ne zajema samo obdobje prve, temveč tudi druge svetovne vojne, sem začel 1962. leta s pridobitvijo prvega eksponata avstroogrške oficirske paradne sablje M-77. Eksponat je bil »kupljen« za petnajst metrov najlonske vrvice in 300 takratnih dinarjev. Kmalu sta navedenemu eksponatu sledila dva druga: ruski štirobni bajonet in avstroogrski sanitetni nož. Že leta 1964 sem pričel s pomočjo kasnejšega sozibralca Budkoviča, prinašati s Krna, Lemeža, Šmorkorja in okolice, skratka s področja bojišč prve svetovne vojne, predmete in ostanke orožja, ki so tam ostali po letu 1917. To prinašanje orožja in vojaških predmetov s hribov v nahrbtniku in nekaj ur hoje se še vedno dogaja.

Na osnovi republiškega zakona o orožju je bila omogočena legalizacija zbirke. Zbirka je bila priglajena na oddelku za upravno politične zadeve in družbene službe občine Radovljica decembra 1971 kot zbirka starega orožja in vojaških predmetov. Oddelek je februarja naslednjega leta izdal dovoljenje za posest in omogočil lažje ter uspešnejše na-

daljno zbiranje. Vse uporabno orožje je moralo biti onesposobljeno, kar so od časa do časa kontrolirali delavci javne varnosti s postaje milice v Bohinjski Bistrici. Leta 1973 se je zbirki priključil z vsemi svojimi eksponati nov zbiralec Tomaž Budkovič. Zaradi ureditve medsebojnih odnosov sva 22. decembra 1973 podpisala pogodbo o soupravljanju »Malega vojnega muzeja«. Takrat se je ime pojavilo prvič. Podpisa pogodbe sva marca 1974 potrdila na občinskem sodišču v Radovljici. Najvažnejše določilo pogodbe je bilo to, da se zbirka ne sme odtujiti kraju.

Zbirka je rasla in narasla od sablje in nekaj bajonetov v začetku na približno 650 najrazličnejših eksponatov danes.

Doživela je tudi že nekaj razstav, in sicer že leta 1974 v Bohinjski Bistrici, v Gorenji vasi, mini razstava na Bledu, stalna razstava v Bohinjski Bistrici in decembra v Verigi.

Prav razstava v Verigi je imela še poseben namen: prikazati fotografije in dokumente prve svetovne vojne v hribovih in ne predvsem orožje oziroma opremo. Hribi so bili svojevrstna posebnost Soške fronte. Za nekajkrat slabotnejšo avstroogrsko vojsko so bili hribi trdnjavsko zidovje, Italijanom pa so visoki vrhovi pomenili nadvse pomembne »strateške cilje«, čeprav še zdaleč ne jedro njihovih ofenziv. Preboj na Soči so si namreč zamislili na južnem, gričevnatem odseku. Kljub veliki premoči jim preboj ni uspel. Tri leta so se tolkli za nekaj kilometrov ali nekaj sto metrov frontnega premika. Posočje je bilo res krvavo Posočje in prelepo krnsko in kaninško pogorje stokrat prekleto hribovje.

(Se nadaljuje)

Janko Stušek

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata vijakarne se najlepše zahvaljujem za darilo in pozornost ob mojem življenjskem ju-

bileju. Zahvaljujem se tudi sodelavcem v skladišču orodja za dobre želje in darilo ob tej priložnosti.

Nežka Vodišek

Do Istambula in nazaj

(nadaljevanje)

Tja smo prispeli okoli pol dneva. Pravzaprav ne tja, ampak v bližino, saj je bila do meje večkilometrsko vrsta. Kdo bi si mislil! Potem pa smo se premikali v »skokih«, po nekaj deset metrov. Šele ko smo prišli do meje, smo razumeli, zakaj: Madžari in Romuni imajo na meji nekakšno »stajo«, v katero gre okoli petdeset metrov kolone. V tem ogromnem prostoru pa se prične čudna diskriminacija: Vzhodni Nemci, Madžari, Čehi, Poljaki opravijo vse formalnosti zelo hitro. Samo četrti »red«, kamor so z Zahodnimi Nemci vred potlačili tudi nas, formalno njihove »brate«, se ne premakne nikamor. Po pravem plazu vprašanj, med katerimi je tudi tisto »ali imate stare liste«, se prične pravi laboratorijski pregled: kar 4 cariniki so brenčali okoli katere, brskali po prtljagi, s klavdicem tolkli po pločevini, se valjali pod kolesi in nas nasploh že kar zoprno vsiljivo morili s svojo poklicno vnamo. Vse skupaj je trajalo štiri ure in pol! Ko smo pozneje zvedeli še, da najmanj 70 km od meje ni mogoče dobiti bencina, je bila mera zvrhana. Romunija se nam je zamerila že prav na začetku.

Po pokrajini se ne razlikuje dosti od Madžarske, razen morda tistih nekaj hribov, ki smo jih na poti do Bukarešte morali prečkati po grozno slabi cesti — nekakšni kombinaciji makadamskih lukenj in velikih kock, ki so različno visoko štrlele iz cestišča. Predgorje ali obronek Karpatov je bila edina razgibanost, ki smo jo srečali do Costanze ob Črnem morju.

Pač pa so razlike drugje. Omenil sem že katastrofalno slabe ceste; moram pa še reči, da so tudi polja, vasi, hiše urejene precej čudno, če je o urejenosti sploh mogoče govoriti. Njive, čeprav velike, so precej površno obdelane, vasi pa izredno starinske, hiše podobne kočam, kjer niti kričeče barve ploščic (drap, rdeče, plave) ne morejo skriti revščine in zanemarjenosti. Po sredi vasi ponavadi teče cesta, na obeh straneh sta ogromna kanala, ki se napajata iz hiš, ki so od ceste ločene bodisi s trhljami starimi lesenimi vrati, če je kmetija revna, bodisi s kičastimi plastičnimi ploščicami, če je kmetija bogatejša.

Iz gole radovednosti smo se odpravili k eni takih hiš. Gospodar nas je sprejel nadvse pristržno, nam dal piti vodo iz vodnjaka in nam pokazal svojo hišo. Imela je črno kuhinjo, majhna okna, nizek lesen strop in kar v »kuhinji« dvojne ležišče, ločenih od ostalega prostora z obledelo rožasto zaveso.

V vaški gostilni smo dobili kitajske konzerve, ne pa piva, čeprav so ga pili vsi okrog nas. Še danes ne vem, zakaj nam nikjer niso hoteli dati piva?! Razen v avtocampu Neptun ob Črnem morju, a o tem pozneje.

Na poti do Bukarešte smo se še nekajkrat ustavili v »restavracijah«, ki ne zaslužijo tega imena, poskušali jesti, a nismo mogli, saj so nam postregli z zelenjavno juho s črvi iz zamazanih enolončnic in ovčjimi čevapčiči, ki so smrdeli že na dvajset metrov.

Prav na vsaki črpalki smo poskušali tankati, na nam ponavadi ni uspelo. Dobili nismo nič, včasih 4 litre, pa hajdi naprej. Ko mi ga je uslužbenka (na sem ubral »njihovo« taktiko: najprej sem za 3 litre ponudil bankovec za 100 lejev (140 din). Ko mi je ga je uslužbenka (na črpalkah so v glavnem ženske) natočila 5 litrov, misleč, da bom to preplačal, sem iz žepa potegnil 10 lejev stotaka pa spravil. Hitro sem se spravil v avto in jo odkuril, pa ne dovolj hitro, da ne bi slišal viharja kletvic in psov. Ampak bencin smo pa le dobili!

Od časa do časa smo ob cesti zagledali kakšen ogromen industrijski obrat, ki jim tam pravijo kombinati, potem pa spet nekakšna polja, male vasi, slabe ceste, črede konj, ki so se pasle po vzpetinah in sem ter tja kakšno »restavracijo«, ali pa kar veselo na prostem.

Tako smo se priguncali v Bukarešto, kjer se slabe ceste še niso nehale in kjer smo videli nove romunske »posebnosti«: nometane, a že vseljene bloke, konjske vprege v središču mesta, stare, odslužene avtobuse, veliko pomanjkanje okusa in urbanizma, prazne izložbe, mini krila in črpalko, kjer so nam brez podkupovanja dali cel tank bencina, le v vrsti smo morali čakati.

Videli smo Skupščino in 3 km šestpasovne ceste, ki pelje od Skupščine do letališča in niti meter dlje, pa predmestje, natrpano z barakarji in sploh smo dobili vtis, da se dežela morda

res hitro razvija, da pa se razvija površno, neorganizirano in da sedanja generacija ni kos vsem, kar želi še postoriti.

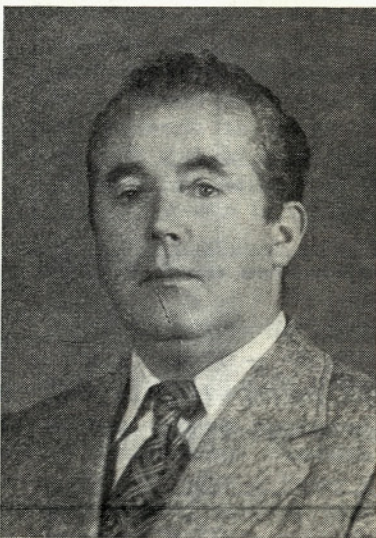
Nasploh so Romuni svojstven narod z nam nekoliko tujo kulturo in navadami in zelo prilagodljivih značajev.

Nekaj km pred Constanzo, največjim romunskim pristaniščem, nas je spet čakalo presečenje: staro cesto je spet zamenjala štiripasovnica, ki je povezovala letališče z mestom. Važen je vtis! Ko smo se prebili skozi mestni vrvež in zaman iskali barvni diafilm, smo se odločili, da se gremo prave turisti. Ustavili smo se v avtocampu Neptun, ki ni le avtocamp, ampak tudi hotelsko naselje s štirimimi velikimi »silosi«. Odločili smo se, da je že čas, da se po 3 dneh enkrat najemo v prvem hotelu.

Ker smo govorili nemško, so nas sprejeli nadvse vljudno in k mizi so nas spremili kar 4 strežniki. Pogledali smo jedilnik in ker je bilo vse zelo poceni, smo naročili grofovsko večerjo z vsemi slaščicami in vinom vred. Ko smo pojedli, smo se še malo zavrteli, potem pa hoteli imeti račun. Tu pa se je zataknilo.

Se nadaljuje.

Stane Cotelj

Ob upokojitvi

Iz dninske liste verigarne je bilo 30. decembra 1978 prečrtano ime **KRIVC LUDVIK**. Nabralo se je dovolj službenih let, celih 28 v Tovarni verig. Njegova prva zaposlitev pa sega še v predvojna leta, v leto 1937. Vsa ta preživeta leta mu niso načela zdravja, niti dobre volje. Od nas odhaja kot krepak šestdesetletnik, vedno pripravljen, da ugane kakšno »modro«.

Izhaja iz kajžarske rodbine, rojen v letu 1918, ko se je končala prva svetovna vojna. Takrat ni bilo lahko nobenemu, tudi otrokom ne. Želja za zaslužkom ga je vodila v obrtno krojaško šolo. Škarje, nit in sukanec so ga pripeljali tudi v Verigo, kjer je takrat delovala »ekonomija« s krojaško delavnico. Ta delavnica je obstajala le eno leto. Po tem pa ga je, kakor večino ljudi, življenjska pot iz nerazumljivih vzrokov prestavila iz krojaštva med železje in to celo na težko pot, saj je bil vrsto let transporter v kovačnici in žebeljarni. S pridnostjo in iznajdljivostjo se je otresel težkih bremen in bil prestavljen na upogibalne stroje in kasneje na prvi krivilni stroj za izdelavo opreme, ki nosi delovno ime »klavir«. Temu »klavirju« je ostal zvest vse do upokojitve. Ta zvestoba je bila taka, da smo govorili le o Ludviku in njegovem stroju. Stroj je bil vedno čist in namazan, vedno pripravljen za obratovanje. Sam ga je tudi urejal. Tak odnos do strojev bi bil zaželen pri vseh delavcih.

Tako se mu ob upokojitvi zahvaljujemo za njegov delovni prispevek v naši delovni organizaciji z željo, da mu bo zdravje še dolgo služilo, roke pa ukrojile še marsikatero hlače.

Sodelavci iz verigarne

Program kina Radovljica

za čas od 1. 2. do 28. 2. 1979

MARATONEC, ameriški barvni film, 1. 2. ob 20. uri

VELIKO IZZIVANJE, ameriški barvni kriminalni film, 2. 2., 4. 2. in 6. 2. ob 20. uri

OPERACIJA OB ZORI, ameriški barvni vojni film, 3. 2. in 7. 2. ob 20. uri, 4. 2. ob 18. uri

ŽIVLJENJSKA PREKRETNICA, ameriški barvni film, 3. 2. ob 18. uri, 5. 2. ob 20. uri

VSE ŽIVLJENJE JE PRED TEBOJ, francoski barvni film, 8. 2., 11. 2. in 13. 2. ob 20. uri

NOROSTI DIKA IN JANE, amer. barvni zabavni film, 9. 2. in 12. 2. ob 20. uri, 10. 2. ob 18. uri

DVOBOJ ZA JUŽNO PROGO, ameriški barvni film, 10. 2. in 14. 2. ob 20. uri, 11. 2. ob 18. uri

FOSLEDNI ŠOV ELVISA PRESLIJA, ameriški barvni film, 15. 2. in 18. 2. ob 20. uri, 17. 2. ob 18. uri

PEKEL NA FLORIDI, ameriški barvni pustolovski film, 17. 2. in 20. 2. ob 20. uri, 18. 2. ob 18. uri

JULIJA, ameriški barvni film, 19. 2. in 21. 2. ob 20. uri

EL MAKO KAVBOJ, italijanski barvni vestern film, 22. 2. in 27. 2. ob 20. uri, 24. 2. ob 18. uri

OBRIZ V OBRIZ, ameriški barvni film, 23. 2., 25. 2. in 28. 2. ob 20. uri

ČARLSTON, italijanska barvna kriminalna komedija, 24. 2. in 26. 2. ob 20. uri, 25. 2. ob 18. uri

Program sindikalnih športnih iger za leto 1979

Navada je, da tudi športniki v začetku leta sprejmejo svoj koledar tekmovalj.

Za nas bodo seveda najbolj zanimiva občinska sindikalna prvenstva, na katerih bo tudi letos močno poudarjena množičnost. Tudi letos se bomo udeležili srečanj športnikov Slovenskih železarn. Seveda pa pričakujemo tudi številno udeležbo na vseh prvenstvih Verige v veleslalomu, smučarskih tekih, balinanju, kegljanju, šahu ter malem nogometu. Koledarja prvenstev Verige še nismo določili. Prilagodili ga bomo ostalim tekmovaljem, zato vas bomo pravočasno in sproti obveščali o posameznih tekmovaljih. Na kratko pa lahko pogledamo program občinskih sindikalnih prvenstev.

1. Smučarski tek — 27. ali 28. januarja v Bohinjski Bistrici ali Gorjaha.

2. Veleslalom — 17. ali 24. februarja na Zatrniku ali na Kobli.

3. Keglanje borbene partije — od 10. do 24. marca v Radovljici ali na Bledu.

4. Streljanje z zračno puško — 14. ali 15. aprila v Bohinjski Bistrici.

5. Balinanje — 28. ali 29. aprila v Radovljici.

6. Šah — 19. maja v Lescah.

7. Mali nogomet — 16. junija v Radovljici (turnirska oblika).

8. Plavanje — 17. avgusta v Radovljici.

9. Avto rally — 8. septembra na relaciji Radovljica—Crikvenica.

10. Odbojka — 5. in 6. oktobra v Radovljici, Lescah in Bohinjski Bistrici.

11. Namizni tenis — 27. oktober v Lescah.

12. Keglanje ekipno in posamezno — od 10. do 28. novembra v Radovljici.

13. TRIM tekmovalje v kolesarjenju »Vsi na kolo za zdravo telo« — maj in september v Radovljici, na Bledu, Podnartu in Bohinjski Bistrici.

14. Spomladanski in jesenski kros — maj, junij, september v Radovljici in Bohinjski Bistrici.

Vsi ti datumi so le okvirni, vendar bomo skušali doseči, da se jih bodo organizatorji čim bolj držali. Vseh štirinajst občinskih sindikalnih prvenstev se bo točkovalo tako kot lani in upoštevalo v seštevku točk za celotno uvrstitev na SSI 1979. Kako se bosta točkovala oba TRIM tekmovalja (kolesarjenje in kros), bo določeno naknadno. Lani smo športniki Verige v tem tekmovalju zasedli 2. mesto. Upamo, da bomo vsaj tako uspešni, če ne bolj, tudi letos. Pa še to: na vseh tekmovaljih bo vsak udeleženec prejel posebno značko, ki bo za vsako športno disciplino drugačna.

Koledar prvenstev Slovenskih železarn pa je naslednji:

Zimske igre — prireditelj Železarna Jesenice — 10. ali 17. marca (veleslalom, smučarski tek, sankanje in kegljanje na ledu).

Spomladanske igre — prireditelj Železarna Store — 9. 6. 1979 (ribolov, košarka, atletika, streljanje, kegljanje — ženske, balinanje).

Jesenske igre — prireditelj Žična Celje — 22. 9. 1979 (kegljanje — moški, namizni tenis, plavanje, mali nogomet, odbojka, šah).

Planinski pohodi: organizatorji so vse tri železarne — na vrhove: Peca, Okrešelj in Triglav. Časi pohodov še niso določeni.

Kot rečeno, bo komisija za športno rekreacijo poleg udeležbe na vseh teh športno rekreativnih tekmovaljih organizirala tudi prvenstva Verige v več športnih panogah. Ne bomo pa pozabili, kar je pravzaprav najvažnejše, na redne rekreacijske vadbe v odbojki, namiznem tenisu, kegljanju, telovadbi in drsanju. Komisija bo sestavila podroben program in ga tudi finančno ovrednotila. Ob delitvi sklada skupne porabe športniki upamo, da bomo deležni večje pozornosti kot lani, ko smo dobili le dobro polovico planiranih sredstev.

Franci Vovk

Šahu več pozornosti

Morda je premalo znano, da deluje v Lescah Šahovsko društvo Murka, ki po uspehih prekaša marsikateri bolj znani športni kolektiv v občini. Marsikdo tudi ne ve, da je kar 20 članov tega društva zaposlenih v Verigi. Med njimi je kar sedem III. kategorikov, Vojin Perovič, ing. Jože Harinski pa imata celo I. šahovsko kategorijo. Nedavno tega pa je član našega kolektiva postal tudi znani slovenski šahovski mojster Rudi Osterman, ki je obenem že dalj časa tudi član Šahovskega društva Murka.

V društvu se dobro zavedajo, da tudi šah potrebuje močno in široko zaledje, oziroma da brez množičnosti uspehi tudi v šahu ne morejo biti trajnejše narave. Prav zato je društvo dalo pobudo, da bi tudi v Verigi poživil šah. Pripravili so celo program razvoja šaha v Verigi, o katerem bo razpravljala tudi naša komisija za športno rekreacijo.

Pri tem programu je za začetek Rudi Osterman, v torek, 9. januarja v Družbenem centru, odigral s šahisti Verige simultanko na 20 deskah. Simultanka je lepo uspela, saj so si to zanimivo šahovsko prireditev ogledali tudi številni gledalci. Da Rudi Osterman ne nosi zaman naziva šahovskega mojster, pa je razvidno že iz rezultata. Od dvajsetih partij je samo štiri remiziral, z vsemi ostalimi udeleženci simultanke pa je brez večjih težav zmagal. »Prva partija« je torej uspela. Pa pogledjmo na kratko, kaj nam Šahovsko društvo še predlaga.

Organizirali naj bi stalne turnirje za posameznike po liga si-

stemu v več kvalitetnih skupinah. Predlagajo tri skupine po 10 do 12 šahistov. Na podlagi rezultatov turnirjev znotraj vsake skupine bi se tretjina ali četrtina igralcev selila v višjo ali nižjo kvalitetno skupino. V najnižji kvalitetni skupini število nastopajočih ne bi bilo omejeno. Tekmovalje bi bilo večkrat letno. Organizacijo teh tekmovalj pa bi prevzelo Šahovsko društvo Murka.

Nadalje predlagajo:

— večjo udeležbo na občinskih sindikalnih prvenstvih,

— množični dvoboj z moštvo JLA,

— nastop večjih ekip na vsakoletnem že tradicionalnem turnirju pri Šobcu,

— nastop več moštev na občinskem prvenstvu za pokal maršala Tita,

— kvalitetnejši nastop na prvenstvu Slovenskih železarn,

— nastop na moštvenem delavskem prvenstvu Gorenjske in Slovenije,

— nastop na odprtem delavskem prvenstvu Gorenjske za posameznike,

— nastop na delavskem prvenstvu Slovenije za posameznike.

To je precej obširen program, ki ga v letošnjem letu najbrž še ne bo mogoče v celoti uresničiti, tako iz finančnih, kot tudi iz organizacijskih razlogov. Je pa vse-kakor prav, da bi skušali realizirati vsaj del programa. S tem bi tudi v Verigi šah pridobil več privržencev.

V. F.

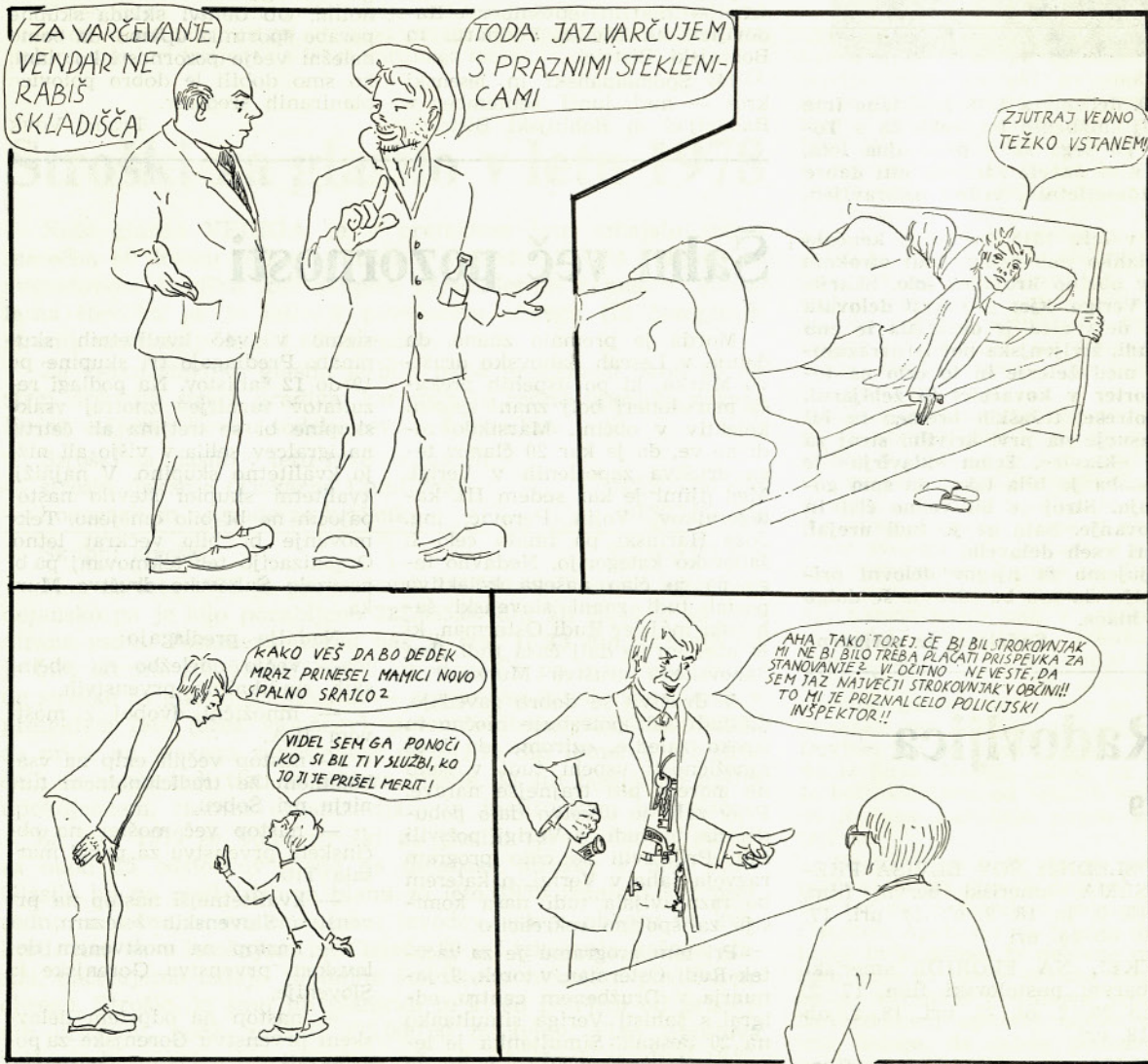
nagradna križanka

	BELGIJA	NEMŠKI REŽISER /GOLDMANN	EPSKO DELO	ENA OD OBRTI	NOVI SAD	URADNI SPIS	POKRAJINA V ZRN	JEZUSOVI UČENCI	"KÄRNTEN"	TOVARNA V SLOVENIJI
MOJSTER V OTV	PROJEKTOR ZA POKAZ. NE-PROZORNH SLIK								TAJSKA INDUSTRI. RASTLINA	
RAZLIČNI ČRKI	RIMSKA ENA AVSTRIJA		NEMČIJA	SOLMIZAC. ZLOG	TRAPA DVA RAZLIČNA SLOVEN. Ž. IMENA					
MESTO V SEVERNI HOLANDIJI						AMERIKA				MESTO NA KITAJSKEM
NEŽA PETERNEL	GRSKE BOGINJE LETNIH ČASOV TONA						RADIO TELEVIZIJA NOVI SAD			
INTERNATIONAL AIR TRANSPORT ASSOCIATION				SPLIT URUGVAJ			JANEZ OZBOLT		SAMOGLASNIK ŽENA V NOB	
ČAKOVEC	ŽENSKO POKRIVALO RENIJ						ITAL. OTOK VSREDOZ. MORJU SKLADBA ZA ENEGA			
ČASTNI NASLOV ANGL. PLEMSTVA				VARNOSTNA OBVEŠČ. SLUŽBA REKA, KI TEČE V SRED. M.			NAELEK-TREN DELEC DUR			
ŠPANIJA	KDOR PREVOZ SOCIALNO DUHOVNO KULTURO ARNOLD DRAGO							POLMER NATAŠA TAVČAR		ZAČETEK ABECEDA
NAŠICE	ŠPANIJA	TRETJI SAMOGL. DUR			SOVJETSKI SKLADATEL MIHAIL					
VZOR, POPOLNO						MESTO V SZ. ITALIJI				SESTAVIL A. TRAMTE

nagrade: 170, 2x110 in 2x80 din. rešitve sprejemamo do 2.2.1979

Za križanko, ki je bila objavljena v novoletni številki VERIGE, smo dobili 91 rešitev. Nagrade so dobili: prvo — 150 din — Pogačnik Jana iz skupnih služb, drugo — po 100 din — Hozjan Vanda iz skupnih služb in Sodja Ivanka iz TOZD kovačnica, tretjo — po 70 din — Torkar Mitja in Vogelnik Mimi, oba iz skupnih služb.

V križanki je bilo nekaj manjših napak, to smo pri žrebanju upoštevali — opravičujemo se.

**VEČ SODELAVCEV,
VEČ PRISPEVKOV,
BOLJŠE
IN ZANIMIVEJŠE
GLASILO**

IZREKI — DOMISLICE

- Častihlepje je gnoj za slavo.
- Srečni ljudje so bogati, bogati pa niso srečni.
- RECEPT — Manj pijače, več pogače — manj tobaka in več zraka.
- Vsa dekleta so zares čudovita! Od kod, za vruga, se jemlje toliko nemogočih soprog?
- Lepa je vsaka ženska, razen tiste, ki misli, da ni in tiste, ki misli, da je.

PAZLJIVOST PRI VOŽNJI V SLABEM VREMENU

Nedavno je Volkswagen — Autopres objavil tabelo, ki opozarja na nevarnosti uporabe motornih vozil v slabem vremenu, predvsem pozimi. Gre za koeficient trenja ali vrednosti trenja ob raznih priložnostih. Stik (prileganje) vozila s tlemi je namreč odvisen od neke zelo nestalne količine, to je od tornega koeficienta (trenje med kolesom in cestiščem).

V idealnih okoliščinah, na primer na suhem cestišču, je ta koeficient 1. Če je betonska podlaga mokra, pade omenjena vrednost na približno 0,7; na suhem cestišču, ko se po daljšem suhem obdobju prve dežne kaplje pomešajo s sledovi olja, je ta vrednost samo še 0,3, ko na cestišču nastane sloj ledu, ostane od cele te vrednosti le še 0,1 ali še manj. Posebne zimske gume sicer to stanje lahko izboljšajo, bistveno pa ne morejo ničesar spremeniti. Vsak voznik bi moral posebno v zimskem času misliti na to ter omejiti vožnje na zares najbolj nujne.

ALI VESTE?

— da je bilo lani na našem kadrovskem oddelku prijavljenih 57 rojstev, od tega 38 dečkov in samo 19 deklic. Po podatkih iz istega vira pa je bilo v zadnjih petih letih (1974—1978) prijavljenih skupaj 230 rojstev, od tega 135 dečkov in le 95 deklic. Če je tendenca rojstev taka tudi na splošno, potem kmalu ne bodo več ženske v večini;

— da je bilo v letu 1978 na novo sprejetih (TVL vključno TIO) 193 delavcev, odšlo pa jih je 143, kar pomeni, da se je naša družina v preteklem letu povečala za 50 članov;

— da so potniška letala 143 letalskih družb, kolikor jih je na svetu, v letu 1978 prepeljala oko-

li 673 milijonov potnikov, kar je okoli 18 odstotkov več kot leto prej, kar je tudi obnem dokaz, da se čedalje več ljudi odloča za potovanje z letali;

— da smo v letu 1978 za informiranje delavcev (poleg glasila) izdali še 58 številčk Informatorja, razmnožili in posredovali delavcem 504.380 strani pisane gradiva, kar je skoraj 100 odst. več kot v letu 1977. Škoda, da se proizvodnja in produktivnost nista temu primerno povečala;

— da je bil v naši delovni organizaciji v letu 1978 povprečni osebni dohodek na zaposlenega neto mesečno 5.686 din, leto prej pa 4.859 din, kar pomeni povečanje za okoli 17%.

DOMISLICE

- Moški so kot mesec maj, kadar snubijo, a kot december v zakonu.
- Večina moških zahteva od svojih žena vrline, ki se jih sami ne drže.
- Dve stvari mora imeti človek, da bi uspel v življenju: prva je sreča, to je takrat, ko se človeku ponudi ugodna prilika. Druga je pamet, ta človeku omogoča, da izkoristi ugodno priložnost.
- Učenje brez razmišljanja je prazno, razmišljanje brez učenja pa nevarno.
- Otrok govori pri sosedih to, kar oče in mati govorita doma.
- Dom je dekletu ječa, ženi delavnica.
- Pri večini ljudi je vest podobna angleškim vladarjem: kraljuje, a ne vlada.

MALO ZA ŠALO ALI ZARES

— STROKOVNOST

Novopečeni agronom se domišljavo sprehaja po kmečkem sadovnjaku in opazuje starega kmeta, kako obrezuje drevo. Stopi k njemu in reče: »Očka, tole drevo ste tako nestrokovno obrezali, da z njega ne boste dobili niti deset kilogramov jabolk.«
»Verjamem, verjamem,« ga zavrne kmet, »kajti tole je hruška.«
UPAJMO, DA PRI NAS TAKIH STROKOVNJAKOV NI.

— PRI ZOBOZDRAVNIKU

Pacient: »Kako to, tovariš zobar, zob ste mi izpulili v nekaj sekundah, pa hočete za delo kar 25,00 din?«
Zobar: »Dobro, dobro, saj vam lahko naslednjega pulim dve uri za isto ceno.«
KOT VIDITE, SO NORME POVSOD ELASTIČNE.

— DEKLETI MED SEBOJ

Poglej tistega frajerja in njegove oprijete kavbojke. Dober profil ima, ali ne?
Meni se pa zdi, da ima v žepu samo ključke od avtomobila...
MISLI SEGAJO TUDI V SKRITE KOTIČKE.

— NABOR MED VOJNO

Zdravnik: »Dobro ste videti. Vam kaj manjka?«
Nabornik: »Nič. Imam revmo, srčno napako, poapnenje žil in medda tudi raka.«
Zdravnik: »Sposoben! Kot nalašč za na fronto. Smrt vam bo odrešenje...«

VERIGA je glasilo delovne organizacije Slovenske železarne — Veriga n. sol. o., Lesce. Ureja uredniški odbor: Koza-mernik Marjana, dipl. oec., Puhar Marjan, Vovk Franci, Sodja Ivanka in Bulut Niko. Odgovorni urednik prof. Janko Stušek, urednik Niko Bulut. Glasilo je po 7. točki 36. člena Zakona o obdavčenju proizvodov in storitev za promet (Ur. list SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS, prosto plačila prometnega davka. — Tiska Tiskarna Ljubljana.